№ 20 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

22-טער יאָהרגאַנג | 23 stycznia 1929 r | מיטוואָך, י"ב שבט תרפ"ט | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 6, טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

אנגענומען פאַרשלאָג צו רעווידירן די קאָנסטיטוציע

אונצופרוי-וואַטום פון די ענדעקעס פאַר'ן מינ. צאַר. — יודישע „קאָלאָ" פאַר'ן יוסטיץ-מיניסטער.

דעפּ. גרינבוים בלייבט ווייטער פּרעזעס פון „קאָלאָ"

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סיים איז פערענריגט געוואָרען די אינטערפּאַנטע דיסקוסיע וועגן דער קאָנסטיטוציע.

דער פאַרשלאָג פון דעפּ. דאָמבסקי (פּויערן-פּאַרטיי) אריבערצוגעבן צו דער מאָג-אָרדנונג איבער דעם פאַרשלאָג וועגן רעווידירען די קאָנסטיטוציע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען. פאַר'ן פאַרשלאָג האָט בלויז געשטימט די פּויערים-פּאַרטיי און די אוקראַיִנער. דעפּ. דאָמבראָוויטש (פּראַקעס) פאַלעמיזירט מיט פּפּ"ס און ער זאָגט זיך אַרויס, אַז ער איז פאַר אַפּשטאַרקען די מאַכט פון פּרעזידענט. מען דאַרף געהן אין די דרכים פון די גרויסע דעמאָקראַטישע מלוכות, וואו דער פּרעזידענט ווערט אויסגעוועהלט דורכ'ן פאָלק.

בעת זיין רעדע מאַכט אים די פּפּ"ס כסדר'דיגע צווישענרופען. דערנאָך האָלט אַ לאַנגע וויסענשאַפטליכע רעדע דעפּ. מאַקאָווסקי און מען טרעט צו צו דער אָפּשטימונג. מיט אַ מעהרהייט שטימען ווערט אָנגענומען דער פאַרשלאָג פון דער קאָמיסיע, אַז דער סיים טרעט צו צו רעווידירען די קאָנסטיטוציע. די קאָנסטיטוציע לויט די צאַרשלאָגען, וואָס וועלען אריינגעטראָגען ווערען דורך דער רעגירונג און פון די בעזונדערע סיים-גרופּען, וועלכע דאַרפען אָנער האָבען מינדעסטענס 111 אונטערשריפטען.

צום סוף פון דער זיצונג טראָגען די ענדעקעס אריין אַ פאַרשלאָג פון אונצוטרוי צום יוסטיץ-מיניסטער צאַר. דער פאַרשלאָג וועט בעטראַכט ווערען אויף דער קומענדיגער זיצונג.

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) די נעכטיגע זיצונג פון יודישען „קאָלאָ" איז געווען רייך מיט שטורמישע פּאַמעטען. עס איז אייגענטליך בעהאַנדעלט געוואָרען די אַלטע פראַגע, וועגען וועלכע עס פיהרט זיך שוין פון לאַנג אַ פערביטערטער קאַמף. צי די קאָלאָ זאָל ווייטער בלייבען בײַ אַ פּרעזעס אָדער עס זאָל געבילדעט ווערען אַ פּרעזידיום פון 3 פּערזאָנען. דעפּוטאַט גרינבוים האָלט אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער שטעלט פעסט, אַז די רעגירונג וויל בכלל נישט רעדען מיט יודען און די וואָס זאָגען, אַז די רעגירונג איז ברוגז דערפאַר, וואָס ער, גרינבוים שטעהט אין שפּיץ פון „קאָלאָ", פיהרען אריין די עפענטליכע מיינונג אין אַ טעות. די רעגירונג פערשווייגט אינגאַנצען די יודען-פראַגע און ווען זי בעהאַנדעלט זי שוין אַמאָל יאָ, איז עס שטענדיג לרעת דער יודישער בעפעלקערונג. זײַט דער מאַי-אי-בערקעהרעניש — שטעלט פעסט דער רעדנער — האָט נאָך די רעגירונג גאָר נישט געטון צו לינדערן די נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג און דערפאַר מוז די „קאָלאָ" ווייטער פיהרען אַנ'אָפּאָזיציאָנעלע פּאָליטיק.

דאַן נעמט דאָס וואָרט דעפּ. רייך. ער ווענדעט זיך צו גרינבוים'ען און זאָגט: איך טרעט נישט אַרויס געגען אייך פערזענליך, איך בין נאָר גלעגען אייך, ווייל איהר זענט נישט פעהיג צו פיהרען קיין פּאָזיטיוע פּאָליטיק. די גאַנצע צייט, וואָס איהר פיהרט אָן מיט דער פּאָליטיק פון יודישען „קאָלאָ", האָט איהר אינגאַנצען נישט בעמיהט צו פערשטענדיגען זיך מיט דער רעגירונג און מיט די אַנדערע סיים-גרופּירונגען. צום סוף פון זיין רעדע לעגט דעפּ. רייך פאַר צו בילדען אַ פּרעזידיום פון 3 פּערזאָנען.

דעפּ. העלער („התאחדות") ערקלערט, אַז הגם ער איז נישט מסכים מיט ד"ר רייך וועגען דער טאַקטיק פון דער יודישער פאָליטיק אין סיים, איז ער אָבער אויך פאַר אַ פּרעזידיום. מיט אַ מעהרהייט שטימען פון 7 געגען 6 פאָלט דורך דער פאַרשלאָג פון דעפּ. רייך.

דעפּ. רייך לייענט דאַן אַ דעקלאַראַציע, אין וועלכער ער ערקלערט, אַז צוליב גרינבוימס פּאָליטיק, וועלכע פיהרט צו אַנ'איזאָלירונג פון די יודישע פאַרשטעהער, וואַרפט ער אין זיינע חברים אַרויף פון זיך די פערענטוואָרטליכקייט פאַר דער „קאָלאָ"-פּאָליטיק און וועט זיך נישט פּעטיליגען אין איהרע אַרבייטען.

דעפּ. פאַרבשטיין לעגט דאַן פאַר נאָכאַמאָל צו בעטראַכטען דעם ענין אויף אַ צווייטער בעראַטונג און דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

דעבאַטע איבער זאַלעסקי'ס עקספּאָזע.

אפּגעשטימט די בודזשעטען פון איינינע מיניסטעריומס אין דער בודזשעט-קאָמיסיע פון סיים.

וואַרשאַ (טעלעפאָניש) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע איז פאָרגעקומען די דריטע לעזונג פון בודזשעט. נאָך דער דעבאַטע זענען אָנגענומען געוואָרען די בודזשעטען פון איינינע מיניסטעריומס.

בײַ דער דעבאַטע איבערן בודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום, האָט דעפּ. ראָמאַרין ערקלערט, אַז די יודישע „קאָלאָ" ציהט צוריק איהר פאַרשלאָג צו שטרייכען 1 זל. פון בודזשעט פון יוסטיץ מיניסטעריום, ווייל דער פאַרשלאָג איז אַרייגעטראָגען געוואָרען אַלס פּראָטעסט געגען מיישטאָוויטש'ען, אַזוי ווי ער איז שוין אָבער איצט אין דעמיסיע, איז שוין מסילא דער פּראָטעסט גאָרנישט אָקטועל. ווייל געגען יוסטיץ-מיניסטער צאַר האָט ער לעת עתה גאָרנישט.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער אויסערן-קאָמיסיע פון סיים איז געפיהרט געוואָרען די דעבאַטע איבער דער עקספּאָזע פון אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי.

אונזער ג' שעף ה' אנשעל קויאַווסקי און זיין שוועסטער צוליב'ן טויט פון זייער געליבטער אין אונפערגעסליכער מוטער

נ"ע טריבע ליבע

דריקט אויס דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל און שמערצפולען בײַלייד

דאָס פערסאָנאַל פון דער פירמע

„י. וויינטרויב און א. קויאַווסקי"

אחרי מחלה קצרה ומבושכה נסתרה האשה החשובה בשות השמונים וארבע לימי חי'

נ"ע רחל אשת ר' דוד לייביש ז"ל בעערי מבענרין

ההלוי' תהי' היום ביום ד' י"ב שבט ת"פ"ט בשעה 12 בצה"ר מזית הגבל צענגלניאנא 52 השרויים בצער עמוק: המשפחה המתאבלת.

SPROSTOWANIE

W ogłoszeniu Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi zamieszczonem w Nr. 19 z dnia 22 b. m. zamiast wyrazów „wybór 3-ch Dyrektorów" winno być

„WYBÓR 2-ch DYREKTORÓW",

co się niniejszem prostuje.

א גאָלדענער זייגער

איז געפונען געוואָרען.

אָפּצונעמען געגען סמנים און אַנאָנס-קאָסטן ציגעל-גאַס 9, פישל וויינבערג.

פאַר אַ גרעסערער געזעלשאַפטליכער אינסטיטוציע

ווערט געזוכט

א יונגער

מיט גוטע רעפערענצען.

אָפערטן אין רעדאַקציע פון דער צייטונג אונטער „B. S."

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען. — ספּעציאַל-אַרצט.

מאָגען, דאַרם- און לעבער-קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 0, טעל. 35-85

נעמט אָן פון 3—5 נאָכם.

Dr. P. Klinger

ספּעצ.-אַרצט פאַר הויט, וענערישע און האַר-קראַנקהייטען

היילט מיט קוואַרץ-לאַמפּען

אַנדזשעיע 2 Andrzeja טעל. 32-28

נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד, זונטאָג און פייערטאָג פון 10 ביז 12, פאַר פרויען בעזונדערע וואָרטע-צימער, פון 1 ביז 2 אין לעטשניצאַ (פּיעטריקאָווער 62).

Dr. Niewiażski

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף אַנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מעגער-שווערע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואָרטע-זאַל.

פריוואַטע טאָגיע שולע

פון די נייסטע טעניץ

דיפל, לעהרער י. וויינטרויב

נעמט אָן אַנשרייבונגען אויף אַנצעלנע לעקציעס ווי אויך אין קאָמפּלעטען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 10 אוה

44 קיליינסקיענא 44

2-טער הויף פאַרטער

די לעקציעס קומען פאָר אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון י. וויינטרויב

בעמ. אסיסטענט — רוטינירטער סענצער זשאַן-קינג.

Dr. M. ELIASBERG

כירורג

פּיעטריקאָווער 65, טעל. 17-87

פון 4—5, נעמט אָן יעצט אויך אין לעטשניצע „VITA", פּיעטריקאָווער 45 פון 7—6.

Dr. DONCHIN

צוריקגעקעהרט איז לאַנד

ספּעציעל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 10—1 און פון 4—7 נאָכם.

זונטאָג — פון 10—1 נאָכם.

מאָניושקי 1 Moniuszki טעל. 90-01

Dr. med. N. Jelenkiewicz

Zawadzka 23, tel. 46-75

נעמט אָן פון 5.30 ביז 6.30, נעמט אָן יעצט אויך אין לעטשניצע „VITA", פּיעטריקאָווער 45 פון 7—8.

אינערליכע קראַנקהייטען (ספּעציעל הארץ-קראַנקהייטען).

Dr. med. Z. Datyner

ספּעציאַליסט פאַר נערוון- בלאָז און אורין-קראַנקהייטען

Piramowicza 11 (פריהער פּלינסקע)

Tel. 48-95.

נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה. און 6—8 אָוונד.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנא 25 נעבן

טעלעפאָן 26-87

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-, וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליז

נעמט אָנבעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

ן פון 8—10, 12—2 און 4—8 אָוונד.

בעזונדער וואָרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Ludwik Rapeport

P. Narutowicza 25 (דזיעלנע) Tel. 44-1

ספּעציאַליסט פאַר נערוון-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען.

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 70-37

נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 אָ. געוועזענער טיסטענט בײַ מיסטער עלעמאַן (הינער-אויגען-אָפּשאַלט אין לאָנדאָן). ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און האָרנהויט הי ארייגנוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערצן

Dr. med. Adam BENDER

Przejazd 30, Telef. 54-68.

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג. 8008

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק הי אויך שום און שפּראַך-פעהלער

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

וולסאָקדניאַ 65

אינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA

גדאַנסקאַ 28, טעל. 41-46

ספּעציאַליסט פון בײַנער און געלענקע-קראַנקהייטען

:—: פּעריקרימינגען פון פלייצעס און גלידער. :—:

אויגענע בײַ יצאָוניע

פון זעמליכע אָרטאָפּעדישע אפּאַראַטען: ווי וואַקלאַדקעס גיפּסען פלאַטפוס, קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאַרסעטען א. ז. וו. נעמט אָן פון 5—7

ד"ר מ. קאַליש

צאָהנאַרצט, צאָהנכירורגיע

עמפּאַנג פון 11—2 און פון 4—8

זשעראַמסקיענא (פּאַנסקאַ) 37

נאָנץ ראָדז

וועט זיך טרעפען ד. 1. פעברואַר

שענקעוויטשאַ 54 אין דער נאַכט אויף דער ריוויערע.

פוילישׁ-סאוריעטישע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען

רומעניען וואַרפט אפ דייטשלאַנד'ס פערמיטלונג אין די אונטערהאַנדלונגען מיט די סאוויעטען.

וואַרשא. (א. ו.) די רומעניש רעגירונג האָט אָפּגעוואָרפען רעם פאָרשלאג פון דער דייטשער רעגירונג וועגען א פערמיטלונג צווישען רומעניען און סאָוויעט-רוסלאנד בנוגע א צוגעב-פּרוטאָקאָל צום קעלאָג-פּאַקט. היות, ווי פון דער פוילישער זייט האָט מען אויך געגעבען רומעניען אזא אהגליכען פאָרשלאג און די רומעניש רעגירונג האָט דעם פאָרשלאג נישט אָפּגעוואָרפען, איז מען דערי־בער אין דער מיטונג, אז פוילען וועט שפּילען די ראָל פון א פערמיטלערין צווי־שען די סאָוויעטען און רומעניען. ווייטער דערוואוסט מען זיך אויך, אז אין ציוא־מענהאנג מיט די אונטערהאַנדלונגען צווישען פוילען און די סאָוויעטען הערען קעלאָג-פּאַקט וועלען זיך אויך גלייכצייטיג אָנהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען א פוי.יש-סאָוויעטישען האנדעלס-טראַקטאט.

פערבראָנט געוואָרען 500 הייזער איז קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

ווי ען, (אטע) פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל מעלדעט מען, אז אין דאָרטיגען גרי־נישען קוואַרטאַל איז אויסגעפּראָכען א גרויסע שרפה, 5000 הייזער זענען פער־ברענט געוואָרען.

ליטע ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

קאָוונא, (אטע) פון אָפיציעלע קרייזען דערוויסט מען זיך, אז די ליטווי־שע רעגירונג האָט ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

מען לעכצט נאָך אַמאַנולאה'ן

א גרויסע צאהל בערג-שבטים שטעלען זיך אויף דער זייט פון אבדיקירטען קעניג

לאָנדאָן. (א. ו.) די קלאַנגען וועגען א געוואַלדיגער בעוועגונג צווישען די שבטים בײַ דער אפגאַנע-פערסישער גרענץ בעשטעטיגען זיך. אמאַנולאה מאָ־ביליזירט די דאָזיגע שבטים צום קאַמף מיט'ן אוזורפּאַטאָר האַביבולאה. אמאַנולאה פיהרט אויך א ווערבירונגס-אקציע אויש'ן טעריטאָריום פון בוכאַרין. די פערסישע מאַכט שטערט איהם נישט אין דער אקציע. עס איז אויך ווי זיכער, אז די בערג־שבטים וועלען צושטעהן צו אמאַנולאה'ן. אמאַנולאה'ס פּשפּולאַריטעט האַלט אין אין ווייטסקען.

צוליב דער אַנאַרכיע, וואָס איז אַרײַנגעקומען אין לאַנד נאָך זיין אבדי־קאַציע פערגרעסערן זיך מיט יעדען טאָג די רייהען פון זיינע אַנהענגער. דאָס פאָלק איז איהם שוין מוחל די רעשאַרמען אבי עס זאָל צוריק הערשען רוה און אָרדנונג אין לאַנד. אמאַנולאה איילט זיך אָבער נישט ארויסצוטרעטען אין קאַמף. ער האַלט דערווייל אין זאַמלען די קרעפטען. מען רעכענט אָבער, אז פאַר פריה־ליינג וועט זיך פונאַנדערשפּילען דער לעצטער און דעציידירנדער קאַמף צווישען אהם און דעם אוזורפּאַטאָר האַביבולאה.

אין זיין צואה בעט דר. הערצל אויך איבערצופיהרען די ביינער פון זיינע עלטערן קיין ארץ-ישראל.

ווי ען, 22. יאנואר (יט"א) אין דער צואה פון צ'ונישטען-פיהרער ד"ר טעאָ־דאָר הערצל, וועלכע איז איצט געפינען געוואָרען דורכ'ן ד"ר גאָלדהאַמער אין א געריכטס-ארכיוו, געפינט זיך א חיוב דעם ווילען איבערצופיהרען די ביינער פון ד"ר הערצל קיין ארץ ישראל, אויך א וואונש, אז די ביינער פון זיינע על־טערן און פון זיין שוועסטער פּאָולינא זאָלען איבערגעצטראָגען ווערען אין יו־דישען הייליגלאַנד. אויב זיין פרוי וועט נישט זיין געגען, וואָלט ער וועלען, אז נאָך איהר טויט זאָל מען אויך איהרע ביינער איבערפיהרען קיין ארץ-ישראל".

יודישע קהלה אין בערלין עפענט א קאָטעדרע אין ירושלים'ער אוניווערזיטעט.

בערלין, 22. יאנואר (יט"א) די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה האָט אויף איהר לעצטער זיצונג אָנגע־נומען פּרינציפּיעל דעם פאָרשלאג פון ד"ר קלעי צו שאַפען א נײַע קאָטעדרע בײַם העברעאישען אוניווערזיטעט. עס איז אויסגעקליבען געוואָרען א ספּעציע־לע קאָמיסיע, וועלכע וועט בעאויפ־טראָגט זיך צו פערשטענדיגען מיט'ן אוניווערזיטעט-ראַט אין ירושלים מכח'ן אויסוואהל פון דער קאָטעדרע. עס קי־מען אין בעטראַכט א קאָטעדרע פאַר דײַטשער ליטעראַטור, אַדער פילאָזאָפיע, אין דער קאָמיסיע זענען ארײַן 2 ציו־ניסטען און 2 ליבעראַלען. עס איז אויך בכשלסען געוואָרען אָנצוערגען די גרויסע יודישע גאַמיינדעס אין אָנ־לאַנד, פראַנקרייך, א טאַליען און אַמע־ריקא, אז זיי זאָלען עפענען אזעלכע אָנלייכע קאָטעדרעס אין ירושלים'ער אוניווערזיטעט.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין אמעריקא וועגען דער פערבריטערונג פון דער יודישער „אגענץ".

ראַטיפיצירט דעם בעשלוס פון אקציאנס-קאָמיטעט.

ניו-יאָרק. (יט"א). אין האָטעל „וואַלדאָרף אסטאָריאַ" איז פאָרגעקומען א פּלענאַר-זיצונג פון דער עקזעקוטיוו פון דער אמעריקאַנער ציוניסטישער אָרגאַניזאציע. די פערזאַמעלטע האָבען אויסגעהערט די בעריכטען פון לואי ליפּסקי און יעקב פישמאַן וועגען די פערהאַנדלונגען און בעשלוסען פון אק־ציאָנס-קאָמיטעט מכח דער פערבריטע־רונג פון דער יודישער אגענץ.

הערמאַן בעגרנשטיין האָט אַרײַנגע־טראָגען א רעזאָלוציע, וועלכע נעמט מיט צופרידענהייט צו קענטניש די בע־שלוסען פון אקציאנס-קאָמיטעט און דריקט אויס בדאַוערן צוליב דעם, וואָס געוויס גרופּען זוכען פאַכען שטערונגען אין דער רעאָליזירונג פון די בעשלוסען פון אקציאָנס-קאָמיטעט. די רעזאָלוציע איז אײַנשטימיג אָנגענומען געוואָרען.

אויף דער זעלבער זיצונג איז בע־שלאָסען געוואָרען, אז „דאָס יודישע פאָלק" זאָל אַרויסגעגעבען ווערען צוויי מאָל אין חודש אַנשטאָט יעדע וואָך.

פערבאַנד פון גייסטיגע ארבייטער — א אפּאָליטישע ארגאניזאציע.

לאדו אויפ'ן קאָנגרעס פון גייסטיגע ארבייטער.

וואַרשא. (טעלעפאָניש). אין צוויי־טען טאָג פון די קאָנגרעס-ארבייטען האָ־בען פערשידענע קאָמיסיעס ארײַנגעטראָ־גען זייערע פאָרשלאָגען. דערווייל וועי־גען נישט אָנשליסען זיך לעת עתה אין קיין שום אינטערנאַציאָנאַלע אָרגאַני־זאציע. די פּראָווינץ-ארגאַניזאציעס פון די גייסטיגע ארבייטער זאָלען זעלבסט־שטענדיג בעהן צו די וואהלען צו די קראַנקען-קאַסעס, שטאָט-ראַטען און זיך נישט בלאָקירען מיט פּאָליטישע פּאַר־טייען. (§)

לאָווידירט דעם פּראָצעס צווישען די באַנקירען ברידער עפשטיין און דער יודישער קאָלאָניאַל-באַנק.

לאָנדאָן (י. ט. א.) דער פּראָצעס צווישען דעם באַנק-הויז ברידער עפשטיין און דער יודישער קאָלאָניאַל-באַנק, וועל־כע האָבען געסאָדערט פון דער יודישער קאָלאָני-באַנק א סומע פון 30.000 פונט שטערלינג שאָדען-ערזאַץ איז ענד־ליך ליקווידירט געוואָרען בײַדע צדדים האָבען צוריקגעצויגען זייערע אָנקלאַגעס און זיך געגענזייטיג אָפּגעזאָגט פון וועל־כע עס איז פּרעצעדענטעס.

ווען איהר געהט אריבער די נאַס,

מוסט מיט אפענע אויגען: איהר סענט בלייבען אַן־אייביגער מאַליסע, אדער גאַר געפינען דעם מוט.

היט זיך, מען זאָל אייך נישט איבערפאהרען.

די נעכטיגע זיצונג פון מיניסטאַרען-קאַבינעט.

וואַרשא (טעלעפאָניש) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון מיניסטאַרען-קאַבי־נעט. אויף וועלכער עס איז אויך אָנגעקומען געוואָרען דער קריגס-מיניסטער מאַר־שאַל פּילסודסקי איז פּעראַכט געוואָרען דער ענין וועגען די פּוילישׁ-דײַטשע האַנ־דעלס-אונטערנעמונגען.

60 הונגעריגע וועלף בעפאַלען א דאָרף הינטער ווילנע.

ווילנא, (כפ) נעכטען בײַנאַכט איז פּערגעקומען אַן אויסערגעוועהנליכער אָנפאַל פון הונגעריגע וועלף אויף א דאָרף אין דזיסביענסקער פּאַוויאַט. וועגן די דאָרפס-לײַט זענען געווען פערזונקען אין טיפען שלאָף, זענען אויס'ן דאָרף אָנגע־פאַלען א סטאַדע פון 60 הונגעריגע וועלף און צוריסען אַלע הינט, 3 פערד, 2 קיה, 4 שעפסען אין צוואַנציג חזיר. די דאָרפסלײַט האָבען קוים אין צרות פערטריבען די גרויזאַמע געסט.

מען גרייט זיך אפצונעהמען די קאָנצעסיעס

נייער צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום.

(§) ווי עס מעלט אונז טאָמ דו שטאַרטער-מאַכט, האָט דאָס פינאַנץ-מי־ניסטעריום אַרײַנגעגעבען א צירקולאַר וועגען דער לוקווידאַציע פון די טאַבאַק־געשעפטען און דאָס אָפּנעמען פון די קאָנצעסיעס. בײַם אָפּגעמען א קאָנצעס־סיע אויף א הודאַוועוועג אַדער דעטאַיל־פערקויף פון טאַבאַק-אויסאַרבײַטונגען, האָט דער קאָנצעסיאָנער דאָס רעכט בײַ־צים מערמען פון לוקווידירען די אונ־טערגעמינגען אינצוקויפען א נײַע פּאַר־טיע טאַבאַק. אויף דער קאָנצעסיאָנער נעמט פון קרעדיט, דאַרף מען דעם קרעדיט אויהם אָפּזאָגען 555 הפחות 50 מען פּרוהער פאַר'ן מערמען פון אָפּ־נעמען די קאָנצעסיע. די סחורה וואָס בלייבט דעם קאָנצעסיאָנער נאָכ'ן אָפּנע־מען די קאָנצעסיע מוז ער אָפּטרעטען א צווייטען קאָנצעסיאָנער פון זעלבען אָרט. אין אַלגעמיין שטעלט דער פּרעזידענט פון די מינאַנצען אויס אַן אָנגעגעבענע אַנטשיידונג אין דער פרעגע וועגען דער לוקווידאַציע פון די קאָנצעסיעס.

מעלדונג.

מיר מעלדען אונזערע מיטגלידער, דאָס נאָך א פערשטענדיגונג מיט דעם מאַגי־זין-שניידער-מייסטער-פעראַיין, ווערט פון מיטוואָך דעם 23/I ווייטער אויסגעגעבן בען ארבייט.

די מענער-פאַך-קאָמיסיע בײַם קאָנ־פעקציאָנערען-פערבאַנד אין לאָדז.

א גנבה אין מיטען העלען טאָג

א פערטעל פונט גרייפלעך סאַכט הנכר 3000 זל.

(ג) געלטען ארום 2 בײַנאַכט, ווען די וואוינונג פון משה אבע (מלונאַרסקע 17) איז געשלאָסען געוואָרען אויף אזוי לאַנג, וויפיל עס האָט געדויערט אײַ־קויפען א צוויטעל פונט גרעבלעך, האָ־בען גנבים מיט דער הילף פון א נאָך שליסעל זיך אַרײַנגעקראָגען און דער טאַוויטאַנג און אַרויסגעגאַנגען. האָט דער קאָנצעסיאָנער דאָס רעכט בײַ־צים מערמען פון לוקווידירען די אונ־טערגעמינגען אינצוקויפען א נײַע פּאַר־טיע טאַבאַק. אויף דער קאָנצעסיאָנער נעמט פון קרעדיט, דאַרף מען דעם קרעדיט אויהם אָפּזאָגען 555 הפחות 50 מען פּרוהער פאַר'ן מערמען פון אָפּ־נעמען די קאָנצעסיע. די סחורה וואָס

רוסלאַנד'ס פאַרשלאַג וועגען פּראַטאָקאָל

דער סאוויעטישער ענטפער אויף דער לעצטער פּוילישער נאָטע

מאָסקווא (כפ) די הויפּט פּרעסע־פּערעזענטאַנטלוכע פאָלגענדע אָפיציעלע קאָמוניקאַט: לומונאָוו האָט מאַ־מאַ אויעד אויפגענומען דעם פּוילישען בעוואָלמעכטיגטען מינגוסטער פּאַטעק פון צו בעראַנדלען די פאָרם און די פּראָצע־דור פון אונטערשרעבען דעם פּראָטאָ־קאָל. אין רעגאַרד מיט דעם פאָרשלאַג פון דער פּוילישער רעגירונג. לומונאָוו האָט מודיע געווען פּאַטעק'ן, אז אין הסכם מיט דער נאָטע פון 29 דעצעמבער 1928 און דעם בעגלייטנען פּראָטאָקאָל, לויט דער סאָוויעטען-מאַכט פאָלגענדע פּראָצעדור אויף אונטערצושרעבען דעם פּראָטאָקאָל: די הויפּט פּרעסע־מעלדונג פון דער ראַ־טשעלניק שוואַלבע, וועלכער האָט גע־רעדט הויפּטזעכליך וועגן אפּראָוויזאַציע־ענינים. דער רעזולטאַט האָט אונטער־געשטראָכען, אז די צילען, וועלכע די רעגירונג האָט זיך געשטעלט אין געביט פון די פּרעגען פון מעהל, זענען א דאַנק די תביאה-רעזערוואָרען, דערגרייכט געוואָ־רען. ווייטער האָט ה' שוואַלבע זיך צו־געשטעלט וועגען דעם ענין פון די בעקערײַען, בעזונדערס וועגען דעם, ווי אזוי אינצוהערען די טעכניזירונג פון די בעקערײַען.

נאָך א ריה רעפעראַטען האָט געגומען א וואָרט דער פּרעמיער-מיניסטער ה' בארטעל, וועלכער האָט בעהאַלטען א לענגערע רעדע וועגען דער ווירטשאַפט־ליכער לאַגע אין לאַנד.

ארומרעדענדיג בעגלי די תביאה-פּאָלי־טיק פון דער רעגירונג, וועלכע האָט דערויף האָט רעפערירט דער נא־טשעלניק שוואַלבע, וועלכער האָט גע־רעדט הויפּטזעכליך וועגן אפּראָוויזאַציע־ענינים. דער רעפערענט האָט אונטער־געשטראָכען, אז די צילען, וועלכע די רעגירונג האָט זיך געשטעלט אין געביט פון די פּרעגען פון מעהל, זענען א דאַנק די תביאה-רעזערוואָרען, דערגרייכט געוואָ־רען. ווייטער האָט ה' שוואַלבע זיך צו־געשטעלט וועגען דעם ענין פון די בעקערײַען, בעזונדערס וועגען דעם, ווי אזוי אינצוהערען די טעכניזירונג פון די בעקערײַען.

נאָך א ריה רעפעראַטען האָט גענומען א וואָרט דער פּרעמיער-מיניסטער ה' בארטעל, וועלכער האָט בעהאַלטען א לענגערע רעדע וועגען דער ווירטשאַפט־ליכער לאַגע אין לאַנד.

ארומרעדענדיג בעגלי די תביאה-פּאָלי־טיק פון דער רעגירונג, וועלכע האָט לעצטע האָט שוין געגעבען דערויף אויהר הסכמה) אויך קיין רומעניען דורך דער פערמיטלונג פון דער פּוילישער רעגי־רונג — פרי זיי זאָלען צושטעלען צום פּראָטאָקאָל, געהמעגדו און אַלס, אז די מלוכות בעטראַכטען, אז זיי זענען שוין צוגעשטאַנען צום פּאַרזער פּאַקט.

די דערמאָהנטע מלוכות פוהרען אַדורך זייער צוטרוי צום פּראָטאָקאָל און דעם אופן, וועלכער איז פאָרגעזעהען פאַר'ן קעלאָג פּאַקט, דאָס הייסט אויבערצושי־קען צו דער מלוכה, וואָס איז די אונו־צוגאַנגען פון פּראָטאָקאָל א שרופּטלי־כען אָפּ וועגען צוטרוי מיט א קאָפּע פון פּראָטאָקאָל.

די רעגירונגען פון די מלוכות, וואָס האָבען אונטערגעשריבען דעם פּראָטאָ־קאָל, אַדער וועלכע האָבען זיך אָנגעשלאָ־סען אין פּראָטאָקאָל, פערפלוכטען זיך פאַרצושטעלען און דער קורצעסטער צייט. לויט דער בעשטימטער אָרדנונג, צו ראַטיפיצירען דעם קעלאָג-פּאַקט און דעם פּראָטאָקאָל, אויב עס איז פריהער נ שט ראַטיפיצירט געוואָרען דער פּאַקט.

דער פּראָטאָקאָל נעהט אַרײַן אין כראַפט צווישען דער ראַטען-מאַכט און פּוילען מיט דעם מאָמענט, ווען צווישען די צוויי מלוכות קומט פאַר דער אויס־מיש פון די ראַטיפיצירונגס-דאָקומענ־טען, ווייטער צווישען סאָוועט-רוסלאַנד, פּוילען און די מלוכות, וואָס שטעהען צו צום פּראָטאָקאָל, פון דעם מאָמענט ווען עס ווערט אויבערגעגעבען דער סאָוויע־טען-מאַכט און מאָסקווא אַנ'אָפיציעלע נאָטיפיקאַציע וועגען ראַטיפיצירען דעם פּראָטאָקאָל דורך דער אַדער יענער מלוכה.

לומונאָוו האָט ווייטער ערקלערט, אז די אויבענערמאָהנטע פּראָצעדור וועט בעגעגען פאָלגענדע נוצען: 1) זי איז שוין געוואָרען אָנגעוואָרפען צום קעלאָג־פּאַקט און, אין רעזולטאַט איז זי שוין אַצעפּטירט געוואָרען דורך דער ראַטען־מאַכט און דורך דער פּוילישער רעגי־רונג; 2) דאָס פּוהרט אויף דעם מעג־ליכקייט פּשוטמאַכען אופן צום צוי, צו וועלען עס שרעבען דער מחבר פון פּאָרשלאַג, ד. ה. תיכף ארײַנצופיהרען אין לעבען דעם קעלאָג-פּאַקט ווייניג־סטענס צווישען אינגעגע מלוכות פון מזרח-אירעאָפּאַ, געבענדיג אויף אזא אופן די מעגליכקייט אַלע מזרח-אירע־פּעאישע מלכות צו בעשטעלען זיך און פּראָטאָקאָל און דער זעלבער צייט און לויט די אינגעגע רעכט ווי די מלוכות — די אונטערשרעבער פון פּראָטאָקאָל.

מיניסטער פּאַטעק האָט ערקלערט, אז ער נעהמט צו מענענוש הן דעם פאָר־שלאָג, הן די געגענעגע אויפקלערונגען און ער האָט פערזיכערט דעם פאָרשלאָג צו רעפערירען פאַר זיין רעגירונג.

די רעגירונג וועט שענקען איהר הויפּט־אויפמערקזאַמקייט דער בוי-בעוועגונג

דאָס דירות-פּראָבלעם איז איצט דאָס וויכטיגסטע פּראָבלעם פאַר פּוילען, ערקלערט דער פּרעמיער-מין. אויס דער כאַנפערענץ פון די וואיעוואָדעס.

וואַרשא (טעלעפאָניש) נעכטען איז דאָ פאָרגעקומען א זיצונג-מעטאָהר פון אַלע וואיעוואָדעס פון דער גאַנצער פּו־לישער רעפּובליק. פאָרזיצענדער פון זי־צונגען איז געווען דער אינערן־מיניסטער גרי. סקלאָדקאָווסקי. אין דעם צוזאַמענקאָהר האָט זיך אויך בעטייליגט דער כראָמיער-מיניסטער.

עסענדיג די בעראַטונגען, האָט מיני־סקלאָדקאָווסקי אונטערגעשטראָכען, אז דער איצטיגער פּראָגראַם אויף דער נאָהענגסטער צייט איז פאָרגעזעהן אין פאַרנעמען זיך מיט דעם ענין פון די זעלבסטפערוואַלטונגען און עס זאָל פעסט־געשטעלט ווערען די פּלאַנמעסיגקייט אין דער טעטיגקייט פון די קאָמונאַלע אינ־סטיטוציעס. די רעגירונג וויל איצט לייגען א דרוק אויף דער פּלאַנמעסיגקייט פון די ארבייטען אין די זעלבסט-פער־וואַלטונגען.

דערויף האָט רעפערירט דער נא־טשעלניק שוואַלבע, וועלכער האָט גע־רעדט הויפּטזעכליך וועגן אפּראָוויזאַציע־ענינים. דער רעפערענט האָט אונטער־געשטראָכען, אז די צילען, וועלכע די רעגירונג האָט זיך געשטעלט אין געביט פון די פּרעגען פון מעהל, זענען א דאַנק די תביאה-רעזערוואָרען, דערגרייכט געוואָ־רען. ווייטער האָט ה' שוואַלבע זיך צו־געשטעלט וועגען דעם ענין פון די בעקערײַען, בעזונדערס וועגען דעם, ווי אזוי אינצוהערען די טעכניזירונג פון די בעקערײַען.

נאָך א ריה רעפעראַטען האָט גענומען א וואָרט דער פּרעמיער-מיניסטער ה' בארטעל, וועלכער האָט בעהאַלטען א לענגערע רעדע וועגען דער ווירטשאַפט־ליכער לאַגע אין לאַנד.

ארומרעדענדיג בעגלי די תביאה-פּאָלי־טיק פון דער רעגירונג, וועלכע האָט לויט דער מעינונג פון פּרעמיער גיבראַנגט פּאָזיטיווע רעזולטאַטען אין דאָס פּראָבלעם איז פולשטענדיג געלעזט געוואָרען, האָט ה' בארטעל ערקלערט, אז איצט וועט די רעגירונג לייגען איהר עיקר-געוויכט אויף די בוי-פראַגע.

דאָס דירות פּראָבלעם איז דאָס וויכ־טיגסטע פּראָבלעם, מיט וועלכען מיר וועלען האָבען צו טון אין דער נאָהענס־טער צייט.

דאָס פערשטאַרקען די בוי-בעוועגונג וועט אויך העלפען, אז דאָס פּראָבלעם פון ארבייטסלאָזיגקייט זאָל געלעזט ווע־רען.

אין אַלגעמיין האָט דער פּרעמיער אונטערגעשטראָכען, אז אין ווירטשאַפט־ליכען לעבען בעמערקט זיך א כסדר-דיגע פערבעסערונג.

פוילישׁ-סאוריעטישע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען

רומעניען וואַרפט אפ דייטשלאַנד'ס פערמיטלונג אין די אונטערהאַנדלונגען מיט די סאוויעטען.

וואַרשא. (א. ו.) די רומעניש רעגירונג האָט אָפּגעוואָרפען רעם פאָרש־לאג פון דער דייטשער רעגירונג וועגען א פערמיטלונג צווישען רומעניען און סאָוויעט-רוסלאנד בנוגע א צוגעב-פּרוטאָקאָל צום קעלאָג-פּאַקט. היות, ווי פון דער פּוילישער זייט האָט מען אויך געגעבען רומעניען אזא אהגליכען פאָרשלאג און די רומעניש רעגירונג האָט דעם פאָרשלאג נישט אָפּגעוואָרפען, איז מען דערי־בער אין דער מיטונג, אז פּוילען וועט שפּילען די ראָל פון א פערמיטלערין צווי־שען די סאָוויעטען און רומעניען. ווייטער דערוואוסט מען זיך אויך, אז אין ציוא־מענהאנג מיט די אונטערהאַנדלונגען צווישען פּוילען און די סאָוויעטען הייבען זיך אויך גלייכצייטיג אָנהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען א פּוי.יש-סאָוויעטישען האנדעלס-טראַקטאט.

פערברענט געוואָרען 500 הייזער איז קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

ווי ען, (אטע) פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל מעלדעט מען, אז אין דאָרטיגען גרי־נישען קוואַרטאַל איז אויסגעפּראָכען א גרויסע שרפה, 5000 הייזער זענען פער־ברענט געוואָרען.

ליטע ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

קאָוונא, (אטע) פון אָפיציעלע קרייזען דערוויסט מען זיך, אז די ליטווי־שע רעגירונג האָט ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

מען לעכצט נאָך אַמאַנולאה'ן

א גרויסע צאהל בערג-שבטים שטעלען זיך אויף דער זייט פון אבדיקירטען קעניג

לאָנדאָן. (א. ו.) די קלאַנגען וועגען א געוואַלדיגער בעוועגונג צווישען די שבטים בײַ דער אפגאַנע-פערסישער גרענץ בעשטעטיגען זיך. אמאַנולאה מאָ־ביליזירט די דאָזיגע שבטים צום קאַמף מיט'ן אוזורפּאַטאָר האַביבולאה. אמאַנולאה פיהרט אויך א ווערבירונגס-אקציע אויש'ן טעריטאָריום פון בוכאַרין. די פערסישע מאַכט שטערט איהם נישט אין דער אקציע. עס איז אויך ווי זיכער, אז די בערג־שבטים וועלען צושטעהן צו אמאַנולאה'ן. אמאַנולאה'ס פּשפּולאַריטעט האַלט אין אין ווייטסקען.

צוליב דער אַנאַרכיע, וואָס איז אַרײַנגעקומען אין לאַנד נאָך זיין אבדי־קאַציע פערגרעסערן זיך מיט יעדען טאָג די רייהען פון זיינע אַנהענגער. דאָס פאָלק איז איהם שוין מוחל די רעשאַרמען אבי עס זאָל צוריק הערשען רוה און אָרדנונג אין לאַנד. אמאַנולאה איילט זיך אָבער נישט ארויסצוטרעטען אין קאַמף. ער האַלט דערווייל אין זאַמלען די קרעפטען. מען רעכענט אָבער, אז פאַר פריה־ליינג וועט זיך פונאַנדערשפּילען דער לעצטער און דעציידירנדער קאַמף צווישען אהם און דעם אוזורפּאַטאָר האַביבולאה.

פערברענט געוואָרען 500 הייזער איז קאָנסטאַנטינאָפּאָל.

ווי ען, (אטע) פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל מעלדעט מען, אז אין דאָרטיגען גרי־נישען קוואַרטאַל איז אויסגעפּראָכען א גרויסע שרפה, 5000 הייזער זענען פער־ברענט געוואָרען.

ליטע ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

קאָוונא, (אטע) פון אָפיציעלע קרייזען דערוויסט מען זיך, אז די ליטווי־שע רעגירונג האָט ראַטיפיצירט דעם קעלאָג-אָפּמאַך.

מען לעכצט נאָך אַמאַנולאה'ן

א גרויסע צאהל בערג-שבטים שטעלען זיך אויף דער זייט פון אבדיקירטען קעניג

לאָנדאָן. (א. ו.) די קלאַנגען וועגען א געוואַלדיגער בעוועגונג צווישען די שבטים בײַ דער אפגאַנע-פערסישער גרענץ בעשטעטיגען זיך. אמאַנולאה מאָ־ביליזירט די דאָזיגע שבטים צום קאַמף מיט'ן אוזורפּאַטאָר האַביבולאה. אמאַנולאה פיהרט אויך א ווערבירונגס-אקציע אויש'ן טעריטאָריום פון בוכאַרין. די פערסישע מאַכט שטערט איהם נישט אין דער אקציע. עס איז אויך ווי זיכער, אז די בערג־שבטים וועלען צושטעהן צו אמאַנולאה'ן. אמאַנולאה'ס פּשפּולאַריטעט האַלט אין אין ווייטסקען.

צוליב דער אַנאַרכיע, וואָס איז אַרײַנגעקומען אין לאַנד נאָך זיין אבדי־קאַציע פערגרעסערן זיך מיט יעדען טאָג די רייהען פון זיינע אַנהענגער. דאָס פאָלק איז איהם שוין מוחל די רעשאַרמען אבי עס זאָל צוריק הערשען רוה און אָרדנונג אין לאַנד. אמאַנולאה איילט זיך אָבער נישט ארויסצוטרעטען אין קאַמף. ער האַלט דערווייל אין זאַמלען די קרעפטען. מען רעכענט אָבער, אז פאַר פריה־ליינג וועט זיך פונאַנדערשפּילען דער לעצטער און דעציידירנדער קאַמף צווישען אהם און דעם אוזורפּאַטאָר האַביבולאה.

רוסלאַנד'ס פאַרשלאַג וועגען פּראָטאָקאָל

דער סאוויעטישער ענטפער אויף דער לעצטער פּוילישער נאָטע

מאָסקווא (כפ) די הויפּט פּרעסע־פּערעזענטאַנטלוכע פאָלגענדע אָפיציעלע קאָמוניקאַט: לומונאָוו האָט מאַ־מאַ אויעד אויפגענומען דעם פּוילישען בעוואָלמעכטיגטען מינגוסטער פּאַטעק פון צו בעראַנדלען די פאָרם און די פּראָצע־דור פון אונטערשרעבען דעם פּראָטאָ־קאָל. אין רעגאַרד מיט דעם פאָרשלאַג פון דער פּוילישער רעגירונג. לומונאָוו האָט מודיע געווען פּאַטעק'ן, אז אין הסכם מיט דער נאָטע פון 29 דעצעמבער 1928 און דעם בעגלייטנען פּראָטאָקאָל, לויט דער סאָוויעטען-מאַכט פאָלגענדע פּראָצעדור אויף אונטערצושרעבען דעם

פּראָטאָקאָל: די הויפּט פּרעסע־מעלדונג פון דער ראַ־טשעלניק שוואַלבע, וועלכער האָט גע־רעדט הויפּטזעכליך וועגן אפּראָוויזאַציע־ענינים. דער רעפערענט האָט אונטער־געשטראָכען, אז די צילען, וועלכע די רעגירונג האָט זיך געשטעלט אין געביט פון די פּרעגען פון מעהל, זענען א דאַנק די תביאה-רעזערוואָרען, דערגרייכט געוואָ־רען. ווייטער האָט ה' שוואַלבע זיך צו־געשטעלט וועגען דעם ענין פון די בעקערײַען, בעזונדערס וועגען דעם, ווי אזוי אינצוהערען די טעכניזירונג פון די בעקערײַען.

נאָך א ריה רעפעראַטען האָט גענומען א וואָרט דער פּרעמיער-מיניסטער ה' בארטעל, וועלכער האָט בעהאַלטען א לענגערע רעדע וועגען דער ווירטשאַפט־ליכער לאַגע אין לאַנד.

ארומרעדענדיג בעגלי די תביאה-פּאָלי־טיק פון דער רעגירונג, וועלכע האָט

די רעגירונג וועט שענקען איהר הויפּט־אויפמערקזאַמקייט דער בוי-בעוועגונג

דאָס דירות-פּראָבלעם איז איצט דאָס וויכטיגסטע פּראָבלעם פאַר פּוילען, ערקלערט דער פּרעמיער-מין. אויס דער כאַנפערענץ פון די וואיעוואָדעס.

וואַרשא (טעלעפאָניש) נעכטען איז דאָ פאָרגעקומען א זיצונג-מעטאָהר פון אַלע וואיעוואָדעס פון דער גאַנצער פּו־לישער רעפּובליק. פאָרזיצענדער פון זי־צונגען איז געווען דער אינערן־מיניסטער גרי. סקלאָדקאָווסקי. אין דעם צוזאַמענקאָהר האָט זיך אויך בעטייליגט דער כראָמיער-מיניסטער.

עסענדיג די בעראַטונגען, האָט מיני־סקלאָדקאָווסקי אונטערגעשטראָכען, אז דער איצטיגער פּראָגראַם אויף דער נאָהענגסטער צייט איז פאָרגעזעהן אין פאַרנעמען זיך מיט דעם ענין פון די זעלבסטפערוואַלטונגען און עס זאָל פעסט־געשטעלט ווערען די פּלאַנמעסיגקייט אין דער טעטיגקייט פון די קאָמונאַלע אינ־סטיטוציעס. די רעגירונג וויל איצט לייגען א דרוק אויף דער פּלאַנמעסיגקייט פון די ארבייטען אין די זעלבסט-פער־וואַלטונגען.

דערויף האָט רעפערירט דער נא־טשעלניק שוואַלבע, וועלכער האָט גע־רעדט הויפּטזעכליך וועגן אפּראָוויזאַציע־ענינים. דער רעפערענט האָט אונטער־געשטראָכען, אז די צילען, וועלכע די רעגירונג האָט זיך געשטעלט אין געביט פון די פּרעגען פון מעהל, זענען א דאַנק די תביאה-רעזערוואָרען, דערגרייכט געוואָ־רען. ווייטער האָט ה' שוואַלבע זיך צו־געשטעלט וועגען דעם ענין פון די בעקערײַען, בעזונדערס וועגען דעם, ווי אזוי אינצוהערען די טעכניזירונג פון די בעקערײַען.

נאָך א ריה רעפעראַטען האָט גענומען א וואָרט דער פּרעמיער-מיניסטער ה' בארטעל, וועלכער האָט בעהאַלטען א לענגערע רעדע וועגען דער ווירטשאַפט־ליכער לאַגע אין לאַנד.

ארומרעדענדיג בעגלי די תביאה-פּאָלי־טיק פון דער רעגירונג, וועלכע האָט

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער דעדאקטאר: נחמט-אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16 :רעדאקציע
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער וידוי פון פ. פ. ס
ווענען די מלוכה-מאנאפאלען

אין משך פון דער דיסקוסיע אין סיים איבער'ן בודזשעט פון פינאנץ-ministריס, בעת עס איז בעטראכט געווארען די ווירטשאפט פון די מלוכה-מאנאפאלען האט דער פ.פ.ס.'ישער דעפוטאט שארף קריטיקירט די מאנאפאל-ווירטשאפט, וועלכע ווירקט פיל עקזיסטענצען, נישט געפינדיג זיי אזיל קיין פנטשעדיגונג, אדער א מעגליכקייט פון אנ'אנדערע עקזיסטענצ. בײַ דער געלעגענהייט האט זיך בײַם סאציאליסטישען דעפוטאט ארויסגעכאפט א מין ודוי אין ער האט צווישען אנדערען געזאגט: איך אליין פיהל מיך מיטשולדיג פאר'ן אינפיהרען פון מאנאפאלען נור אך האב מיר דאס אנדערש פארגעשטעלט...

אין נישט ווייניגדיג מוזן מיר דא זאגען עטליכע ווערטער אינטערן אדרעס פון פ.פ.ס.

מיר געדענקען נאך אלע די צייט, ווען אויפ'ן סדר-היום פון סיים איז געשטאנען דער ענין פון טאבאק- און בראנפען-מאנאפאל, דעמאלט האט די יודישע פארטי-מענטארישע פארשטעהערשאפט געפיהרט א פערצווייפעלטען קאמף געגען די דאזיגע מאנ-פאלען. אזוי-ווי נאך אז דאס ווייניגער יודישע עקזיסטענצען, אז אונטער דעם מאנאפאל פון טאבאק-פאבריקען ווערט מען ארויסשיפען יודען פון זייערע ביו-אי-טיגע פרנסות.

אבער אין דעם דאזיגן קאמף האבען זיי אנגעטראפען אויפ'ן גרעסטען ווי-דערשטאנד אין די רייהען פון פ.פ.ס. עס האבען נישט געהאלפען די רעדעס און די אויפקלערונגען פון די יודישע דעפוטאטען. עס האבען נישט געריהרט די הייסע אפעלען. די פ.פ.ס. איז מיט דער גאנצער ענטשידענהייט איינגעטרעטען פאר'ן מאנאפאל, וועלכער איז אויך ארייגן אין לעבען.

היינט, נאך דריי יאהר עקזיסטענץ פון מאנאפאל מוזען זיי זיך שלאגען אין הארצען על חטא אין מודה זיין, אז דער מאנאפאל רואינירט טויזענטער עקזיסטענצען.

אפגעזעהען שוין פון דער טאטזאך, אז אלע גרעסטע עקאנאמישע ווירטשאפטען פון דער מלוכה פאר א שטדליכע צייט בעצייכנען די עקאנאמישע ווירטשאפט

לאדזער כראניק.

די גריפע אין די שולען.

(ג) אין פיל לאדזער שולען קומען לעצטענס פאר בלויז צו 2 און 3 לעקציעס טעגליך, מחמת פיל לעהרער זענען ערענק אויף גריפע.

נאכט-דיזשורען אין די אפטיקען.

הייט דיזשורירען פאלגענדע אפטיקען: מ. לופיץ פעטרוקאווער 193, מ. מולער פעטרוקאווער 46, גראשקאווסקי קאנסטאנטינער 15, פערעלמאן צעגעל ניא 64, נישווירצווסקי אלעקסאנדר דאווסקא 37, יאנקיעלעוויטש שלמה טארק 9.

„אופאדלאשט"

פון דער פירמע י. ל. סינדט.

(§) דאס האנדעלס-געריכט האט בעשלאסען אויף דער ביטע פון דער פירמע „י. ל. קינדט" צו ערקלערען איהר א „אופאדלאשט" אלס קוראטאר איז בעשטימט געווארען אדוואק. ראזענבלאט אלס ריכטער קאמיסאר ריכטער לאזינסקי.

געשעפטען 4ט קאטעגאריע

טארעז נישט האלטן קיין געצאהלטע אנגעשטעלטע

ערקלערונג פון דער שטייער-מאכט וועגען דער דורכנעפירטער פאטענטען-קאנטראלע.

(§) נאכדעם אפילו פון מערסטן פון אויסלאנד קען פאטענטען האט ווי בעקאנט די שטייער-מאכט צוגעפיגעשעלט א רוה פראמאקאלען געגען פערזאנען, וואס האבען קיין פאטענטען בכלל נושט געראט אויסגעקויפט אדער האט האבען געהאט אויסגעקויפט א פאטענט פון נוט קיין ענטשפרעכענדער קאטעגאריע, ווי, למשל, 3. און 4-טע קאטעגאריעס. פאר-וואס האבען די סוחרים געמאכט די דאזיגע טעותים. דאס געטט זיך, ווי עס ערקלערט אונז די שטייער-מאכט דער-פון, וואס אין פרונצוזיש טאר לויט'ן פסק דין פון העכסטען גערוכט א סוחר נוט מעהר בעשעפטיגען ווי 3 פערזאן פון זיינע פאטוליען-אנגעהערינע, וואס וואוי גען מוט אוהם צוזאמען. דאס פונאנד-מונטמעריוס האט אבער נושט געגע-טען אין אלט דעם פסק-דין פון העכס-טען גערעכט און פונאנדערגעשוקט צו די פונאנד-אמטען א אנוויזונג, אז אין געשעפטען, וואס האבען פאטענטען 3. קאטעגאריע קענען בעשעפטיגט ווערען נאר 2 פערזאן דער אונגנטומער און זיין סוביעקט. דעם אונגנטומער פון גע-שעפט קען פערמרעטען אונער פון די פאטוליען-מומגלידער אבער נושט קיין פרעמדע, געדונגענע פערזאן. אויף דעם נעבוט קומען אפט פאר מוסטערשטענד-נושען, מחמת די סוחרים מוגען, אז אין אזא געשעפט מעג מען בעשעפטי-גען 2 געצאהלטע אנגעשטעלטע. אזא אויסטייטשונג און אבער אין סתירה צו דעם צונדקולאר פון פונאנד-מונוסטער-יום, ווייל היות דער קאפ פון געשעפט קויפט נושט בלויז אין די סחורות נאר ער אין אויך בעשעפטיגט אלס פער-קויפער, וואלט אזוי ארום אויסגעקומען צו אין א געשעפט 3. קאטעגאריע וואל-מען געווען בעשעפטיגט 3 פערזאן.

קראמען ווערן פון 4. קאטעגאריע מארען נושט בעשעפטיגען קיין שום אנגעשטעלטע. אויב עס וועט פעסטגע-שטעלט ווערען, אז די דאזיגע געשעפ-טען בעשעפטיגען אין אנגעשטעלטען וועלען זיי בעצאהלען שטראף און וועל-מען מוזען אויסקויפען א פאטענט 3. קאטעגאריע.

„חלומות פון ליבע"

די ערפאלגרייכע אפערעטע, וואס ווערט היינט געשפילט צום 25-טען מאל

נאדיא קארעני

דער שלאגער פון איצטיגען סעזאן אין יודישען טעאטער איז די אפערעטע „חלומות פון ליבע".

„חלומות פון ליבע" האט א גאנצע רייה לידער און קוילעטען. הארציגע מוזיק, שעהנע דעקאראציעס און געלונ-גענע פעקטען.

די אפערעטע איז געווארען בעליבט בייט יודישען טעאטער-עולם. היינט געהט זי שוין צום 25-טען מאל. די לידער און קופלעטען זינגען שוין ארויס אין דער גאס און ווערען געזונגען בייט וואר שטאט.

אין דער אפערעטע צייכענט זיך אויס כמעט דער גאנצער אנסאמבל. דערהויפט נעמט אויס די פרימאדאנע נאדיא קא-רעני מיט א הערע הארציגע לידער „חלומות פון ליבע", „כל מקרש" און פ'בענקט זיך.

„אורט"

היינט און טנגליך דאס נייע פראג-ראם א. נ. „מאסקאראד", וואס ווערט געשפילט ביי אויסערקוילעטע היזער. דער דאזיגער העכסט-אריגינעלער פראג-ראם הגט אלע אויסזיכטען צו האלטען זיך א לענגערע צייט אויף די בעסטער פון „אורט".

---

1 יאהר תפיסה

בעקומט א יונגענדליכער פאר אנטי מלוכה'שע טעטיגקייט.

(§) דער 19 יעהריגער מרדכי טשארני פון שענקיעוויטש גאס 7 איז נעכטען פאר'משפט געווארען פאר אנטי מלוכה'-שע טעטיגקייט צו 1 יאהר תפיסה.

אנ'אנפאל.

(§) אויפ'ן 21 יעהריגען הערשל שמוק-לער פון מרכזי גבאים גאס 18 איז נעכטען א אונבעקאנטער פערשוין אנגע-פאלען אויפ'ן אלטען מארק און איהם מיט א טעמעז זאך דערלאנגט א זעץ איבער'ן קאפ. פאנאטאיע האט איהם ערטיילט הילף.

פון אונטער דער חופה — אין ארעסט

ווי אזוי עס איז צושטערט געווארען אנ'אירילע צוליב א כלומר'שטער „לענאטע"

(ג) האט זיך אין אונזער שטאט געפונען א יודישער בחור, צומערמאן און זיין נאמען, און ער מוז מזל אלט-געווע-רען 21 אהר. ער איז געווען און פרוש און עס איז געקומען זיין צייט צוגעהן אונטער דער חופה. פאטע-מאמע האט זיך אבער דערמאהנט, אז דער „21" איז א ערענסטער צייט, און אונזער צומער-מאן איז נושט געגאנגען אונטער דער חופה, נאר איז געבליבען חתן, און חתן'ווייז און ער געגאנגען צו דער פא-באר-קאמיסיע.

נאט האט געהאלפען און דער בחור איז „נאריע"; בעקומען דעם צעטעל, איז ער ווי אויך זיין כלה ארומגעגאנגען בעטריבטע, ווייל דער חופה-טערמין איז געבאר פראלאנגירט געווארען אויף וועי-ווייסט ווי לאנג.

נאר אז עס איז אנגעקומען די צייט, וועז מ'האט צומערמאנ'ס „אהרגאנג" געדופען און די זעלגערושע רעהען, איז אונזער העלד האט קיין „קארטע פאוואל-גיע". צוליב וואס ער האט דאס אויסגע-טייטשט ווי א „לענאטע" און זיך געקלאגט אין חתונה-צוהאבען.

ווען די זאך האט זיך אויפגעקלערט, האט דעם יונגערמאן ארויסגענומען פון דער חופה — אין פולק ארויס.

וועקסטל-איינבאסא דורך דער פאסט.

(§) ווי עס אינפארמירט אונז די ל. יו-זער פאסט האט דאס פאסט-מיניסטעריום אויפגעקלערט, אז וועקסל פראטעסטען קענען אויף דער פאסט געמאכט ווערען נאר אין דעם פאל, אויב עס געפינט זיך א פאסט-אמט, אבער פאסט-אגענץ דארט וואו דער אויסשטעלער פונ'ם וועקסל וואוינט. אזוי ארום ווערט וועקסל-איינ-קאסא אנגענומען אויף דער פאסט אויפ'ן גאנצען שטח פון דער מלוכה.

יודישע טעאטער אין זאל פילהארמאניע — נאווטאווישע 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעע

מיט'ן אנטיל פון די ליבלינגס-ארטיסטען
בארישאווא, ראבינאוויטש
און די בעקאנטע פרימאדאנא נאדיא קארעני

היינט, מיטוואך, 9 אוהר גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
פון 1 ביז 2.50

25 מאל גרויסע יובילעאום-פארשטעלונג 25 מאל
פון די הערל כע שעהנע אפ'עראט

חלומות פון ליבע

אפערעטע אין 3 אקטען מיט 25 נומערן געזאנג און טענץ פון ליליען רעזשיסירט פון ל. ראבינאוויטש.

בעמערק: ווער ס'קויפט א בילעט בעקומט אומזיסט פאטאגראפיע פון דעם דוועט „אין דעם שאטען פון דעם אלטען עפעלבוים" געזונגען דורך נאדיא קארעני און ל. ראבינאוויטש.
די פיעסע ווערט געשפילט אהן סופלער.

אין אלע פיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פרויען: בעזמאן, בארישאווא מאכאראווסקא, נערה, פעדערמאן, קאמפאניעע. מענער: אריעל, איזענבערג, באלבירסקי, האמפורגער, מאכאראווסקי, מאטקעוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעע, ראבינאוויטש, ראקאט.

אדמיניסט.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

אנאנס !! אין סערבעריונג די הערליכע שיינע אפערעטע אנאנס !!
„דער נאלדענער סאלדאט", „די דריי כלות"

געגעראל-פערזאמלונג פון „יתומים-הויז" זגערזשער 40.

פעשלאסען צו בויען אנ'אייגענעם בנין אין פארעמביט.

(ג) אנטער'ן פארזיץ פון ה' סעמיא-מוצקו און פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון יתומים-הויז זגערזשער 40.

פון בערוכט, וואס עס האט אפגעגע-בען דער סעקרעטאר ה' פומערהענדלער, און צו זעהן, אז דאס בית-היתומים האט אין דער בערוכטס-צייט געהאט אינ-קונפטען 70 000 זל. דערפון איז אינ-געלאסען 20 פראצ. פון דער וועגע-וואורזשוע, מאגיסטראט און קהלה און 80 פראצענט פון אונטערגעמזינגען און מומגלרס-אבצאהל. און יתומים-הויז הערען ערצוינען און אויסגעהאלטען 70 יתומים אין יתומות. לערך 30 קינדער בעזוכען יידיש • נאציאנאלע בילדונגס-אנשטאלטען ווי דאס יידישע גומנאזיום, קאצענעלסאן'ס שולע, שלום-עליכם שו-לע א. א. די אויבערגע לערנען אין די „פאזיטיווע שולען".

אובער דעם בערוכט האט זיך עגטוו-קעלט א מיינונגס-אויסטויש און בעת-מעשה האבען די פערזאמלונג זיך ארויסגעזאגט דערפאר, אז די פער-וואלטונג פון יתומים-הויז זאל זיך קונדער פון די פאושעלנע שולען אויעש-גיגעבען און די נאציאנאלע לעהר-אנ-שטאלטען.

דער פערוואלטונג און לסוף אויסגע-דרוקט געווארען דאנק און אנערקענונג פאר די לוסטונגען לטובת דער אונס-טוטוציע.

א קורצע דוסקוסיע האט ארויסגערו-פען דער ערען וועגען בויען אנ'אונגעגעם בנין פאר'ן יתומים-הויז. די אונסטו-מיציע ביייצ'ן איז באדעמבע 28.000 מעטער לאנד מיט וואלד און אויף דעם באדען זאל, ליים דעם בעשלוס פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג, דעם קו-מענדיגען חול-המועד פסח געלעגט ווע-רען דעם נרינד-שטיין פאר א געבוידע, און וועלכער עס זאל אויפגעהאלטען ווע-רען די שוואלערע קונדער. אין שייכות דערצו הבא די אמוועגדע מומגלי-דער אויפ'ן ארט זיך בעשטוערט מיט א גרויסע צאהל צוגעל און בוי-מאטעריא-לען.

דער-יח א: בעשלאסען געווארען א מעריז ה. י. צו פערערן דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון יתומים-הויז.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז דאס יתומים-הויז זגערזשער 40 בלייבט ווייטער מומגלוד אין דער צענטראלע פאר יתומים-פערזארגונג און בויען, ווי אויך אין דער לארזער אפטיילונג און פונדערט ווייטער די מעטונגקייט אויסמא-נאם.

צום שלום איז אויסגעוועהלט געווא-רען א גרעסע פערוואלטונג פון פאלגענדע ה"ה: מ. רעבעגבאר, פרעזידענט, ש. סאלאמענאוויטש, פיצע, נאחעלה, נאלדא, רבלמאן, ר. ש. האפשטיינ, סעמיאטיצקי, סוליק, קובשינסקי.

—0—

קאמאניקעס

צו דימציפלינירע פעראנט-ווארטליכקייט

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דאס יוסטיץ-מיניסטעריום בדעה אויסצוארבייטען כפעציעלע פ רשריפטען, לויט וועלכער עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען די דיסציפלינערע פערענטוואורטליכקייט פון די קאמאנדיקעס פאר איבערטרעטען די גרעניץ פון זייערע פולמאכטען בייט דורכפירען ליציטאציעס און עקזעקוציעס.

מעלדונג.

צוליב טעכנישע סבות האט דער ער-שיינען פונ'ם צווייטען העפטעל פון אלתר איינזנשלאס'ס פאלקס-מעשיות זיך פערשפעטיגט און וועט זיך בעהיזען אויפ'ן ביכער-מארק אין די נאהענטסטע טעג.

סענסאציאנעלע געשיכטע מיט דריי מכשפים און מכשפות

א דאקטער האט ערמארדעט א פארמער, ווייל ער איז געווען א מכשף... דער פעראורטייל טער האלט, אז ער האט געטון א הייליגע זאך. — אין ניו-יארק האט מען פערשטיינט א פרוי, ווייל זי איז כלומרשע א מכשפה.—אין א שטעטעל ביי ווין האט מען לעבענדיגערהייט צוריסען א מכשפה.

עס איז אנ'אנגענומענע מיינונג אין דער ציוויליזירטער וועלט, אז די צייטען פון מכשפות, שדים און רוחות זענען שוין אויף אייביג פערשוואונדען. די אלע מ שות וועגען כשיף, מכשפים און טייוו-ל נים האט מען צוגעשריבען צום מיטעל-אלטער. ס'וואלט קיינער נישט גענלויבט, אז אין צוואנציגסטען יאהרהונדערט, אין די צייטען פון ראדיא און לופט-קאמפוני-קאציע צווישען אייראפא און אמעריקא, וואלען זיך נאך נעפונדען מענשען, וואס גלויבען אין אזעלכע „זאבאבאנעס", ווי ביכוף-מאכערייי. און דאך איז היינטיגען חודש, יאנואר 1929, פארגעקומען א פראצעס פיר ברמארדען איינעם, וועל-כער זאל זיין געווען כלומרשע א „מכשף". דער דאזיגער פראצעס איז נישט פער-נעקומען אין עפיס א לאנד פון בארבא-רען, נאר דוקא אין דער מאדערנסטער, ענ'ווילקלכטער מדינה אין דער וועלט— אין אמעריקא.

אין דער שטאט יארק, וואס געפינט זיך אין פענסילוואניען, איינע פון די שטאטען פון צוזאמען-אמעריקא, איז די טעג ווא'ר געריכט געשטאנען א געוויסער ד"ר בלימיר, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין ערמארדען א געוויסען רעימעהרער'ן, אויף דעם אופן אין דער פארמער פון יענער געגענד. דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען דעם 20-טען נאוועמבער 1928. ד"ר בלימיר האט אויסגעפיהרט דעם מארד צוזאמען מיט דעם 18-יעהריגען בחור העס און דעם 14-יעהריגען סוראי. דער פראצעס האט ארויסגערופען א גרויסע-דיגע סענסאציע אין גאנץ אמעריקא. דער אנגעקלאגטער האט ערקלערט, אז ער אנערקענט זיך נישט פאר שולדיג, ווייל עס איז א בעוואוסטע זאך, אז דער ברמארדער האט אנגעזען א „כשיף" הונדערטער מענשען, דערגונטער אויך איהם גופא. תחילת האט ער אפילו גע-צווייפעלט, צי איבער איהם איז אויך געפעטען געווארען א כ שוף. דערנאך בבר הבצן איהם די מכשפים פון דער געגענד איהם פערזוכערט, אז ער איז פערכישופט געווארען דורך דעם מכשף רעמעהרער. בעזונדערס גלויבט ער די 17-יעהריגע מכשפה קנאפ, וועלכע האט זיך נאך קיינמאל נישט כולה געווען, זי האט איהם אויך געגעבען דאס איינציגע ווירקזאמסטע מיטעל געגן דעם „טייוועל": ער זאל בעקומען א ביסעל האר פון רעימעהרער'ן און זיי בענראבען אין א לבנה'דיגער נאכט נישט ווייט פון דעם מכשפ'ס הויז. דערמיט וועט אפגעטון ווערען פון יענעם דעם כח פון כישוף. צוערשט האט ער אנגעוועגדעט אלע מיטלען אויף א לייכטערען וועג צו בע-קומען די נויטיגע האר פון רעימעהרערן. אבער ווען דאס איז איהם נישט געלונ-גען, האט ער נישט געהאט קיין אנדערע עצה, ווי איהם צו ערמארדען. וואלט רעימעהרער, האט ערקלערט דער אנגע-קלאגטער, געשטאנען הייט פאר אייך אין גריריכט, וואלט ער אייך אלעמען מער כישופט.

ווען מ'האט דעם בעשולדיגטען גע-פרעגט פארוואס האט ער זיין קרבן אומ-געבראכט אויף אזא גרויזאמען אופן און דערנייך איהם פערברענט, האט ער ער-קלערט, אז דאס איז א נאטירליכע זאך אזוי אז אזוי האבען איהם געעצט די איבריגע כשפים. איצט נאכ'ן מארד מיהלט ער זיך טאקי, ווי דער כשוף איז פון איהם אבגעטון געווארען. און ער פיהלט זיך זעהר גוט. דאס איז דער בעסטער בעווייז, אז ער האט ריכטיג געהאנדעלט. ער האלט אפ'לו, אז ער האט געטון זעהר א גרויסע און הייליגע זאך און מ'דארף איהם דערפאר זיין זעהר דאנקבאר.

דער פערטייריגער פון אנגעקלאגטען האט זיך בעמיהט צו בעווייזען פאר די ריכטער, אז זיין קליענט איז נישט נאר-פאל. דאס גערריכט פון געשוואירענע האט אבער איינגעפונען, אז ער איז פול-שטענדיג נארמאל און ער איז פערמשפט געווארען אויף לעבענסלענגליכע תפיסה.

אין דער זעלבער צייט, ווען אין יארק איז פארגעקומען דער פראצעס געגען ד"ר בלימיר, איז אנגעקומען א ידיעה פון ניו-יארק וועגען אנ'ענליכען פאל.

א 35-יעהריגער יונגערמאן מיט'ן נאמען באנקערט האט בעשולדיגט א געוויסע פרוי האנאקער, אז זי האט איבער איהם אפגעטון א כישוף. די איינוואוינער פון דעם ניו-יארקער שטאט קווארטאל, וואו עס וואוינט דער זעלבער באנקערט הא-בען אונטער זיין אנפירונג געגומען מקיים-פסק זיין די „מכשפה", מ'האט זי בעווארפען מיט שטיינער, און חזן נישט די פאליציאנטען, וואס האבען זי גענו-מען אין שוץ, וואלט זי זיכער נישט ארויס קיין לעבעדיגע פון די הענד פון אויפגערייצטען המון. בקרוב וועט פאר-קומען אין ניו-יארק דער פרעצעס געגן באנקערט'ן.

אבער נישט נאר אין די פערעיניגטע שטאטען פאסירען אזעלכע אכטע פאלען מיט כלומרשטע מכשפים, אין וועלכע די מאסען גלויבען נאך לידער. אויך אין אירעפא איז דער דאזיגער אבערגלויבען נאך נישט אינגאנצען פערשוואונדען. מיט א קורצער צייט צוריק איז אין שטעטעל בעקעס זאבא, וואס געפינט זיך נישט ווייט פון ווין, פארגעקומען אזא מין מכשפה פראצעס. דער 30-יעהריגער פויער ווינצענץ כאיקאר האט זיין א געוויסער צייט אנגעהויבען צו ליידען פון פערשידענע היסטעריש אנפאלען. אלע נאכט פלעגט ער אנהויבען צו ברו-מען ווי א ווילד ביה און אויפ'ן נאב-צען קערפער פלעגען זיך איהם בעווייזן וואונדען. די פאמיליע איז געווען זעהר צומרגען, ווייל טאקאר האט עס ער-קלערט, אז אלע נאכט בעזוכט איהם א מכשפה, וועלכע טוט איהם אן כל-ערליי ענויים און זי צאגט פון איהם בלוט. עס איז דאן בעשלאסען געווארען צו שטעלען א שמירת פון דריי פויערים, וועלכע זאלען היטען א גאנצע נאכט טאקאר'ן און כאפען די מכשפה. און פאקטיש האט מען שוין אין דער ערש-טער נאכט געהערט ווי עס קלאפט ווער אין דער טיר, און ווען מ'האט די טיר געעפענט איז ארייגעקומען אנ'אלטע פרוי, וועלכע האט זיך געלאזט געהן גליך צום בעט, וואו ס'איז געלעגען א קראנקער דער 30-יעהריגער טאקאר.

איינער פון די פויערים, וועלכע זענען געלעגען בעהאלטען האט דאן א געשריי געטון: „האלט"! אבער די אלטיטשקע האט זיך אפילו נישט אומגעקוקט און איז זיך געגאנגען ווייטער. דאן זענען די דריי שומרים און די גאנצע פאמיליע פון טאקאר צוגעלאפן צו די אלטיטשקע, מ'האט זי געבונדען און מ'איז צוגעגאנ-גען צום קריאנקען ער זאל ארויסגעהן איבער איהר אנ'אורטייל. טאקאר הא'ן געזאגט קורץ און שארף: „בשבת לא תחיה". זי מוז אומקומען. איהר קערפער מוז צופיצעלט ווערען און איהרע איבער-מיזען געווארפען ווערען פאר די הינד-אוים געפונען אנ'אפעלאנגען און פאקטיש זענען זיי דורכ'ן אפעלאנגען בעריכט אינגאנצען בעפריט געווארען.

—0—

לאניוכא'ס פראצעס
קומט פאר דעם 21. פעברואר.

(וו) ווי מיר דערוועסן זער, און דער פראצעס פון לאניוכא'ן, דער מערדער פון פאר פאלק טושער און זיין דינסט באראוסקא, בעשטימט געווארען אויפ'ן 21 פעברואר. דער ריכטער קאולאוסקי האט געלאזט דעם אנגעקלאגטן שוין איבערגעגעבען דעם בעשולדיגונגס-אקט.

אפגעלעגט דער פראצעס פון ליפשיץ און מאנק.

(§) געלטען האט געזאלט פארקטען און קרוזו-גערוכט דער פראצעס געגען הענעק ליפשיץ און משה אהרן מאנק, וואס ווערען אנגעקלאגט און אונטערצוגיין פון דער קאסטען אבען גנבים געמאכט א איינברוך אין גארן-געשעפט פון בער ווינקראנץ פון מרדכי גבאי'ס באס 2. די גנבים האבען ארויסגע'גנב'עט 300 פעקלעך גארן און האבען זיי אוועקגע-ז'הרט מיט א וואגען און א אונבעקאנ-טער ריכטונג. די גנבה איז בעמערקט געווארען ערשט אין דער פריה און עס איז געמאלדען געווארען פאליציי, וואס געפינט זיך שוין, ווי מיר דערוויסען זיך, אויף די שפורען פון די איינברעכער די גנבה בעטרעפט 13,000 זל.

מאגיסטראט פאדערט פון שטאטישען טעאטער נישט אויפצופיהרען קיין קרימינאליסטישע שטיק

(§) די לעצטע זיצונג פון מאגיס-טראט און אין א גרויסער מאס געווען געווידמעט דער פראגע וועגען רעפער-טואר אין שכנים-שען טעאטער. עס איז אויסגעדריקט געווארען די מיינונג, אז זאלען זיי „בראדוואי" און „דער פרא-צעס פון מאריא דוגאן" זעגען פון קרי-מינאלוסטיש באנדיטישען רעפערטואר אין ווירקען אנטטאראלוש. נאך א לענ-גערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווא-רען זיך צו ווענדען צו דער טעאטער-קא-מיסיע, אז די לעצטע זאל אויפפארערען די דורעקציע פון שטאטישען טעאטער תיכף ומיד די זאלען ארויסצוגעמען פון רעפערטואר.

די [illegible] פאר פלעגען קונסט.

(פ) אונטער'ן פארזיץ פון קוראטאר רוגיעווטש און אין דער קונסט-גאלע-ריע פארגעקומען א זיצונג פון קאמי-טעט פאר דער אויפזוכט פון דער שטע-טושער קונסט-גאלעריע, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו גרונ-דען אין לארז א געזעלשאפט פון פרינט פון דער שעהנער קונסט. אין ארגאנ-יזיר-קאמיטעט זיינען ארין: ד"ר בורער-מאי, ראבערט גוטער, בוהלע, ד"ר טול-קיער, דיר. שולבארסקי, מוירוצי פאז-נאנסקי א. א.

ארויסגע'גנב'עט ביינאכט פון א געשעפט
300 פעקלעך גארן.
פאליציי אויף די שפורען פון די גנבים.

(§) נ־כטען האבען גנבים געמאכט א איינברוך אין גארן-געשעפט פון בער ווינקראנץ פון מרדכי גבאי'ס באס 2. די גנבים האבען ארויסגע'גנב'עט 300 פעקלעך גארן און האבען זיי אוועקגע-ז'הרט מיט א וואגען און א אונבעקאנ-טער ריכטונג. די גנבה איז בעמערקט געווארען ערשט אין דער פריה און עס איז געמאלדען געווארען פאליציי, וואס געפינט זיך שוין, ווי מיר דערוויסען זיך, אויף די שפורען פון די איינברע-כער די גנבה בעטרעפט 13,000 זל.

גיבור [illegible] א יידישען פריזיער-צעך.

(נ) בײ די לארזער יידישע פרוזער פריזיער-מייסטער און לעצטעם דיסקוטירט געווארען די צעלען-פראגע. פיל יידישע פריזיער-מייסטער האבען דערוויבער זיך געוואלט אנשלוסען און דעם אלגעמיי-נעם פריזיער-צעך און לארז. די בעמו-הונגען, אנגענומען צו ווערען אלס צעך מיטגלידער זיינען געווען אומזוסט, ווייל די פרינסיפיעלע צעך-מייסטערס האבען זיך און פריזיער-צעך ארומגערינגעלט מיט א גיגזוישער מויער. דאס האט בײ זאיגען די יידישע ראזוריע-אונגעגאנ-טער צו געמען אויף זיך די אויפגאבע פון גרינדער א יידישען פריזיער-צעך.

מאנמאג אוועגד אז אין לאקאל פון ראנדווערער - פערבאנד (פאלודניאווא 4) פארגעקומען די ארגאנזאציאנס-פערזאמלונג פון יידישען פריזיער-צעך, דעם פארזיץ האט געפיהרט ה' ראדא-שוצקי.

די אנוועזענדע 39 פריזיער-מייסטער האבען אנערקענט די נויטווענדיגקייט פון א יידישען פריזיער-צעך און אויפ'ן ארט זיך פערשריבען אלס גרונדונגס-מיטגלידער. די אויבערגע לארזער יידען-פריזיער וועלען אויצ האבען די מעגליכ-קייט זיך צו דעקלארירען אלס צעך-מיטגלידער. אלע יידען פרעמען ארויס פון אלגעמיינעם פריזיער-צעך.

די אפוציעלע גרונדער פון יידישען פריזיער-צעך זיינען די ה"ה באם, שאמ-בראם, פוקס, קאפלאוויטש און קאהן.

די „פוילישע וועלדער"
דער ערשטער גרויסער עכט-יודישער פילם.

„די פוילישע וועלדער" — ווער גע-דענקט נאך דאס דאזיגע מיסטערוועזרק מיט א ברוטער לעבענס, אויף וועלכער ס'איז מיט דער האנד פון א גרויסען קונסטלער געמאלען צעהנדליגער טופען און געשטאלטען, בילדער פון דער נישט גאנץ ווייטער פערגאנגענהייט, אלט קאצק דער צריק ר' מענדעלע, ר' אומשיא חריף, די הסנדישע און השכלה-וועלט, בערעק יאסעלעוויטש און דער אויפ-שטאנד פון 1863. די הערלוכע פוילי-שע לאנדשאפטען, די ווייסעל, די לעגענ-דע וועגען דער קעגנגנג וואנדע, די סודות פון די גרובלכע לוצאווער וועלדער?

דאס דאזיגע הערלוכע ווערק מיט זיין אומפעמיגען אמעס, מיט זיינע גוט זיך ביימענדע בילדער און סימבאלישע, האט זיך ממש געבעטען פערפולמט צו ווע-רען. דער פילם-אונטערנעמער פאר-בערט, וואס האט דאס ווערק רעאלזירט האט זיך ערוואכען רוהם און דאנק פאר זיין דרייסטער אונטזיאמונג צו געבען א פילם פון'ם שטארקסטען יודי-שען ווערק.

די גאנצע וואר־שאווער פרעסע האט זיך מיט לויב אפגערופען וועגען פילם „די פוילישע וועלדער", די בעסטע יו-דישע ארטיסטען ווי דער רעזשיסער פון פילם יאנאס טורקאו, דיאנא בלומענ-פעלד, שושנה, און אנדערע, וואס שפי-לען אין פילם, זיינען בעצייכנט גע-ווארען אלס פילם-קונסטלער מיט א הוי-לער קולטור.

עס איז דערויבער קיין וואונדער נישט, וואס אויך אין לאדז, ווערט ערוואר-טעט פילם „די פוילישע וועלדער" מיט דער גרעסטער שפאנונג.

א סצענע פונ'ם פילם „אין די פוילישע וועלדער", וואס ווערט דעמאנסטרירט ווערען אין לאדזער קינא „ספלענדיד".

א יוד מיט זיבען נעמען...

(נ) א זעלטענער קוריאז האט זיך נעכ-טען געלאזט פעסטשטעלען אין לאדזער ראבינאט-קאנצעלאריע.

עס איז געקומען א 40-יעהריגער יוד, וועלכער דארף האבען מעטריקעס פאר די קינדער און קיין חתונה-אקטען מיט דער פרוי האט ער נישט, דארף ער דע-ריבער דורכפיהרען זיין לעגאלע חתונה על כן איז ער בעצוואונגען צוזושטעלען א פאס, און דא האט זיך ארויסגעוויזען א וואונדער. אויף זיין יודישען ווען-מען הייסט ער דוד-לייב און מאמיליען-נעמען האט ער סך-הכל דריי: קירקוטסקי — שפיטאלני — מאנדעלבערוט. אלזא, הא-בען מיר שוין 5 נעמען. דערצו האט ער נאך צוויי יודישע נעמען בעקומען בעת א געפעהרליכער קראנקהייט, „צום לעבען" חיים ירוחם. צוזאמען קומט אויס, אז אונזער יוד הייסט: דוד לייב חיים ירוחם קירקוטסקי, שפיטאלני מאנדעל-ברוט...

אדרבה, רופט אן דעם דאזיגען נע-מען, איהר וועט קענען!

פון וואנען עס נעמט זיך אזא כפול-שמונה'דיגער „נאמען מיט פאטשעווקעס" איז שווער צווייסען. חייל דער יוד פון די 7 נעמען קען דערויף קיין בעשטר נישט געבען. ער שעמט זיך און רי-טעלט זיך צוליב זיין „פעקעל".

—o—

פארטפעל מיט 5000 זל.
ארויסנעצויגען ביי א יוד אויפ'ן טראמוויי

(§) בײ חיים מור, א פאביאנוצער יוד האבען מאשען-צוהער געלמען אויפ'ן טראמוואי נומער 10 ארויסנעצויגען א פארטפעל, און וועלען עס האבען זיך געפונען 5000 זל. ווען מור האט זיך גע-לאפט אין דער גנבה, און שוין געווען צו שפעט.

פערטשאדעט געווארען א יודישע פאמיליע.

(§) אנשעל ראזענצווייג און זיין פרוי חנה פון צוגעל נאס 23 האבען געלמען פאר'ן שלאפען זעהן פערגעסען וויי געהע רונגס צוצומאכען דאס מורעל פון אויוועז אין זענען פערשאדעט געווארען פון קו'הלען-גאז. די שכנים, וואס האבען אין דער פרוה בעמערקט, אז בײ די ראפ-מאוויע האט זיך ערמעלט חולף. אנשעל ראזענצווייג'ס און פסרר פערשלאפען די מור האבען זיך געלאפט, אז עס אין פארגעקומען א אומגלוק און האבען אויפגעראפען די מור. דא האבען זיי בעריוהיג לוגען פער-חלש'מע אנשעל'ן און זיין פרוי. די ארויסגערופענע פאי-גמאוויע האט זיי ערמעלט חולף.

א יאהר תפיסה פאר פעראורזאכען א באהן-קאטאסטראפע

(§) געכטען איז אין קרעז-געריכט בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען באהן-מאשיניסט פראנצישעק טערעב, 34 יאהר אלט, וואס איז אנגעקלאגט געווארען אין פעראורזאכען א באהן-קאטאסטראפע אין קאלושעק דעם 6-טען יולי 1928. דאס געריכט האט איהם פער'משפט אויף 1 יאהר תפיסה.

פון צענט-אל קליינהענדלער-פעראיין (זאוואדזקא 5).

זונטאג איז אונטערן פארזיץ פון ה' כארי פארגעקומען די יעהרליכע גענע-ראל-פערזאמלונג בײם קלײנהענדלער פעראיין (זאוואדזקא 5) נאך לאנגע דע-באטען איבער דעם טעגליכען-און קאסע-בעריכט קומען פאר וואהלען פון א נײער פערוואלטונג עס ווערען געוועהלט אלס עהרען פרעזעס, אדוואקאט ווײצמאן, פרעזעס פ. כארי, וויצע פרעזעסען י. זשורקאווסקי מ. מינץ סעקרעטאר י. קאטפעל, קאסירער מ. נאפאסטיק עקע-נאס י. לאכמאן, מ. קירשבאום מ. הערש-קאפ ש. העלפאנד פ. הארעוויטש ש. מאדכאיעוויש.

פראדוקטען
פאר ארבייטסלאזע.

(—) אי־פ'ן באַרשלאַ פון דער וואַ-יעוואדזטוואַ האָט די רעגירונג בע-שטימט אַ גרעסערע סומע פאַר אַתנ-מאַלונג שמוצע פאַר אַרבייטסלאָזע פון די גרעסערע אונדרסטריע-בינסטוויי, וואס זיינען רעגיסטרירט אין אַרבייטסלאָזע פאָנד. די שמוצע וועט געמעלט ווערען און נאַמיר די פּראָדוקטען וועלען ארויס געבען די מאַנופאַקטוראַמען.

היצלעס אין די גאַסען.

(מ) אויף אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ אין כאַנוכטראַם כ'פ'ן אַנמויל פון פאַר שטעהער פון דער וואַשוואַרזטוואַ. פּאַ-וויאַס און שטאַט-סטאַראַסטוואַ אין בע-שלאָסען געווארען אונטערצוגעמען אַ געמיינזאַמען קאַמף געגען די משגענע הונט. עס אין בעשלאָסען געווארען צו פערגרעסערן די צאָהל הוצלעס, וואס וועלען אויפגעפען יעדען הונט, וואס וועט נישט האָבען אויף זיך קיין קייטלער.

„פאַרטפעל מיט 5000 זל.
ארויסנעצויגען ביי א יוד אויפ'ן טראמוויי

(§) בײ חיים מור, א פאביאנוצער יוד האבען מאשען-צוהער געלמען אויפ'ן טראמוואי נומער 10 ארויסנעצויגען א פארטפעל, און וועלען עס האבען זיך גע-לאפט אין דער גנבה, און שוין געווען צו שפעט.

פערטשאדעט געווארעז א יודישע פאמיליע.

(§) אנשעל ראזענצווייג און זיין פרוי חנה פון צוגעל נאס 23 האבען געלמען פאר'ן שלאפען זעהן פערגעסען וויי געהע רונגס צוצומאכען דאס מורעל פון אויוועז אין זענען פערשאדעט געווארען פון קו'הלען-גאז. די שכנים, וואס האבען אין דער פרוה בעמערקט, אז בײ די ראפ-מאוויע האט זיך ערמעלט חולף.

א יאהר תפיסה פאר פעראורזאכען א באהן-קאטאסטראפע

(§) געכטען איז אין קרעז-געריכט בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען באהן-מאשיניסט פראנצישעק טערעב, 34 יאהר אלט, וואס איז אנגעקלאגט

א-אברהם-רייזען-ביבליאטעק.

(נ) בײם יודישען בעקער-ארבייטער-פעראיין (לאגעוניצקא 4) ווערט גע-עפענט א ביבליאטעק וואס וועט אנגע-רופען ווערען אויפ'ן נאמען פונ'ם דיכ-טער אברהם רייזען.

הייטיגען פרייטאג צוגאכסס וועט פארקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער רייזען-ביבליאטעק.

לאדזער יוד. רעווי-אין קאמער-טעאטער
ארדט
לייטער: מ. בראדערזאן

היינט מיטוואך,
1 פארשטעלונג
פון 5-טען (XII) פראגראם א. נ.
מאסקאראד
9.30 אוהנד

1) פראלאג
2) דער דייטש
3) כשוף
4) שאלות און תשובות
5) דער וואלד-גזלן
6) שרעטעלעך
7) א טויב א צימעס
8) א קרבן פון קארנאוואל
9) ווייסער מאסקאראד

טעקסטען פון שלום-עליכם, מ. בראדערזאן און י. אבערזשאנעץ.
מוזיק-קאמפ.: דוד בײגלמאן.

זיך געפונען
ארינגעלער ראמאן פון דער נייער יודישער תקופה
פון י. ל. ליפשיץ
(שאר טזעצונג).

און לעזן ברעצקי דער ארונטערגעזעצטער קרינס-מיניסטער פון סאוויעט-רוסלאנד איז געקומען צוריק קיין מאסקווא. ער איז פון די סאוויעטען-פיהרער אויסגענומען געווארען מיט אפענע ארעסס. אלע זיינע פריהערדיגע „אפקורסות", אזר וועלכע ער איז ארונטערגעזעצט געווארען, זיינען פערגעבען און פערגעסען געווארען.

ברעצקי אליין איז געקומען מיט דער ענטשלאסענהייט, אויסצוארבייטען א נעטערע רעגירונגס-סיסטעם און ארבייטען אין דער פולסטער הארמאניע מיט זיינע חברים.

דורך גרויסע רעקאמענדאציעס האט זיך אונזערע יוריסטען-דעטעקטיוו אינ-געגעבען צו זיין אנוועזענד אויפ'ן אל-רוסישען סאוויעטען-קאנגרעס אין מאסקווע, נלייך נאך ברעצקי'ס צוריקקומען.

לאעב און גולר האבען געלערנט אויפ'ן קאנגרעס, אז עס איז קיין ספק ניט, אז צוישען די אלע, וואס דירעקטירען איצט דעם שיקזאל פון דעם באלשעוויסטי-שען רעזשים, איז ברעצקי דער מעהיגסטער.

זיינע זיין אבוועזענהייט איז רוסלאנד געווארען פעהר כאאטיש, און וואס איז נוגע אויסלאנד, איז אנגעפיהרט געווארען א נארישע פאליטיק פון א זעלבסט-דיס-קרעדיטירונג אין די אויגען פון דער וועלט. אזוי האט עס זיך ארויסגעוויזען אויפ'ן קאנגרעס. און ברעצקי, די ענערגישע טויערען-בערעכטיגטע פערזענליכקייט, האט אויס'ן קאנגרעס געהאט דעם גרעסטען זיג.

לעאב און גולר האבען זיך פארגעשטעלט פאר ברעצקי'ן אלס גרויסע אמע-ריקאנער קאפיטאליסטען, וועלכע ווילען זיך פערבינדען מיט רוסלאנד, מיט גרויסע געשעפט-אונטערנעמונגען, אויב די קאנצעסיעס וועלען זיין ריכטיג און גינסטיג. ברעצקי האט זיי פערבעטען צו זיך אין זיין פריוואט-קאבינעט.

— איך בין געווען אין אמעריקא, — האט ער אנגעהויבען. — ס'איז א לאנד פון גרויסע אונטערנעמונגען, מיט זעהר א גרויסען אונטערנעמונגס-גייסט. אין כאטש אייער רעפיבליק האט נאך נישט אנערקענט אונזער „רויטען רעזשים", אבער אונזער סאוויעט-רעגירונג וויל מיט'ן גאנצען האַרצען פערקניפען האנדעלס-פערבינדונגען מיט די ב רגער פון אייער לאנד, ערשטענס וועלען בײדע צדדים פראפיטירען, און צווייטענס וועט עס אפשר פיהרען צו דער אנערקענונג פון אונ-זער רעגירונגס-סיסטעם מצד אייער אנקעל-סעם.

מיר, די סאוויעט-רעפיבליק, ווילען מאכען ביזנעס מיט אלע מלוכות פון דער וועלט, סיי די קלייניע און סיי די גרויסע, כאטש מען דענקט נאך אלץ, אז רוס-לאנד איז א לאנד פון פאנטאסטישע איבערטרייבונגען אין היפוך'דיגע גזומאות.

אבער מיר קענען מאכען פראקטישע געשעפטליכע אונטערנעמונגען.

— אט האב איך ערשט פערבעטען דער פאלעסטינער יודישער ארבייטער-שאפט צו קומען קיין רוסלאנד, אנטיל נעמען אין קאנגרעס פון אונזערע קאאפע-ראטיוען, וואס דער „צענטראל סאיוז" האט צוגעשיקט, פערטרעטער פון דער חברת עובדים און „סולל בונה" זענען שוין אויפ'ן וועג קיין רוסלאנד.

— אבער, הער טראצקי! — האט לעאב אנגעהויבען.

— נין! רופט מיך חבר טראצקי. ווייל בײ אונז זענען נישטא קיין הערען!

— האט ער בעמערקט.

— אלרייט! זאל זיין חבר טראצקי! — האט לעאב אנגעהויבען. — מיר האבען געהערט, אז אייער סאוויעטען-רוסלאנד רופט זעהר שטארק די ציוניסטי-שע בעוועגונג, און מען דיסקרעדיטירט די אויפבוי-ארבייט אין דער יודישער נא-ציאנאלער היים. מען קומט נישט אפ בלויז מיט זלוחים, נאר עס איז אנ'אידעאלא-גישער קאמף, כאטש ארץ-ישראל האט אויך ארבייטער-קאמוניסטען, קבוצות, חלוצים און אז. וו. און דא פלוצלונג פערבעט איהר זייערע פערטרעטער צו אייער קאנ-גרעס!

טראצקי האט נאך א קורצען שווייגען געענטפערט:

— מיר זענען דאך נישט אייגנטימיג מיט די פארמען פון אלע עקזיסטי-רענדע רעגירונגען, פונדעסטוועגען האט עס נישט צו טון מיט מאכען געשעפט. ווי אייערע אמעריקאנער זאגען: „ביזנעס איז ביזנעס".

— מילא, לאמיר צורוהלאזען די פאליטישע זייט מיט איהרע טיכטיגקייטען — האט גולר אנגעהויבען. — מיר זענען פראקטישע אמעריקאנער און מיר ווילען מאכען געשעפט, טא לאמיר בעסער רעדען פון תכלית. מיר האבען זעהר פיל גע-הערט פון אייער וואונדערבארער יאלטא, וואו די אמאליגע צארען פלעגען האבען זייערע פערגעניגונגען און זייערע וואונדערבארע שלעסער. מיר וואלטען עס וועלען בעזוכען, אזשר קען מען עס פערוואנדלען אן אנ'אטלאנטיק סיטי", און עס קען ווערען דער שפהנסטער און גרעסטער זומער-פלאץ אין דער וועלט, מיט א הכנסה פון הונדערטער מיליאנען, און עס קען געבען ארבייט און בעשעפטיגונג הונדערטער טויזענטער מענשען.

— איהר אמעריקאנער זוכט נאר פערגעניגען! — האט טראצקי בעמערקט.

— אבער צו דעם פערגעניגען קען מען נאך מאכען אויך מיליאנען! — האט לאעב בוגעגעבען.

— הם טראצקי געזאגט. — איהר זייט דאך פראקטישע אמעריקאנער.

— נוא! — האט ער וועל הערען.

און גלוד האט פונאנדערגעוויקעלט פערשידענע פלענער פון אויסבויען גרוי-סע האסטלען, אלערלי אמוזירונגס-פלעצער אין אזוי ווייטער. — אבער האט ער צוגעגעבען: — איהר דארפט נישט פערגעסען, אז מיר ווילען גרינדען א געזעל-שאפט, וועלכע וועט אריינלעגען קרוב צו דריי הונדערט מיליאן דאלאר און אפשו מעהר, ווילען מיר קודם כל האבען א גוטע גאראנטיע, אז נאכדעם ווי מיר וועלען האבען אלעס איינגעארדענט אין אויסגעבויט, זאל אייער רעגירונג נישט קומען און עס פלוצלונג נאציאנאליזירען. ווייטער ווילען מיר האבען א קאנצעסיע אויף לכלי הפחות הונדערט יאהר, און מיר זאלען מעגען בעשעפטיגען ארבייטער, וועלכע מיר אליין וועלען געבינען פאר גוטיג. די ארבייטער און אלע אנגעשטעלטע זאלען שטעהן אונטערן שוץ פון אנקעל סעם, כאטש זיי זענען אייערע בירגער.

— אייערע בעדינגונגען זענען צומיל בורזשואזיע — האט טראצקי בעמערקט.

— אבער איך וועל אלעס זעהר סארזיכטיג בעטראכטען און זעהן, ווי אזוי און איך וועלכע תנאים מיר קענען עס דורכפיהרען, אז בײדע צדדים זאלען זיין צו-פרידען, סיי די בורזשואזיע און סיי די פראלעטאריער. ווי איך פערשטעה, זיין איהר לכל הפחות ראדיקאל-ליבעראלע מענשען מיט אידעען, און איהר וועט בוזען מאכען פשרות מיט אייערע תנאים, אזוי ווי איך מיט מיינע פרינציפען.

פארלויפיג וועל איך אייך געבען א געשריבענע ערלויבניש צו סאהרען און זעהן אלע פלעצער, וועלכע איהר וועט געפינען פאר נויטיג, ווייל אונזערע קאמי-סארען זענען זעהר סארזיכטיג און שטרענג, סיי מיט אייגענע און סיי מיט פרעמ-דע בעזוכער, און דאס פאפיר וועט אייך פיל העלפען! — האט ער געענטפערט.

אפשר קענט איהר אונז רעקאמענדירען א מאן, וועלכער איז בעקאנט מיט יענער געגענט פאר אונזער וועג-ווייזער? — האבען זיי געפרעגט.

— עס איז נישט נויטיג! — האט טראצקי געענטפערט. — אונזערע קאמי-סארען פון יאלטע וועלען אייך אלעס בעוויזען און ערקלערען. איך וועל זיי שרי-בען א ספעציעלען פריף מיט אייער קומען אהין.

זיי האבען געגומען אפשייד און זענען ארויס. אויפ'ן וועג האבען זיי צוזאי-שען זיך געגרעדט, אז מען מוז זיין זעהר סארזיכטיג מיט אט דעם רוסישען חברה-מאן, ער איז א דורכגעטריבענער גענעראלער דיפלאמאט. זיינע שפיאנען וועלען מן-הסתם אויף אונז גוט אכטונג געבען, אבער דער זכות פון אנקעל סעם וועט אונז געוויס בײשטעהן!

זיי האבען נישט געמאכט קיין שהיות און נאך אין דעם זעלבען טאג האבען זיי געמאכט די נסיעה'לע קיין יאלטע.

(דאס ווייטערע קומט.)

אונזער מענדעלי-פרעמיע

צוליב דער גרויסער נאפראגע אויף אונזער מענדעלי פרעמיע, האבען פערפעהלט עקזעמפלארען און מיר האבען געמוזט אין סערלאג פארגרעפערן אונזער בעשטעלונג. מיר האבען ווידער ערהאלטען א פרישען טראנספארט פון די מענדעלי-ביכער' און אלע אונזערע אבאנענטען און לעזער, וואס האבען ביז-איצט די פרעמיע נאך נישט בעקומען צוליב דער דערמאנטער סבה, קענען זי איצט קריגען אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען.

דער פערלאג
„לאדזער טאגעבלאט"

„דבר"

עתון פועלי ארץ-ישראל
תל-אביב ת. ד. 199 Tel-Aviv P. O. B.
חשבון מיוחד בפ. ק. א. 191.300.
דמי החתימה לחודש — 10 זהוב.
לחברי תנועת א"י העובדת על כל אגפיה ומפלגותיה — ל„תרבות" — מוריה ומוסדותיה — הנחה. פרטים במרכזים.

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 róg Zachodniej
כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פערשידענע מאשינען-טיילען. און אויסגענישע שווייסונגען.
שנעל און בילינ!
בעמ.: פרייטאג-זאונטאג גדאנסקא 20 וו. 17.

קלויזולעס
— און —
זאבעזפיעטשעניעס
אויף וועסלען
בעזארגט שנעל דאס רעכטס-קאנסולענטן-ביורא
„ארגוס", 36 זאכאדניא 36
פראנט, פארטער.

יודישער פרויען-פערבאנד „וו.י.ז.א."
אל. קאשציושקי 21.
היינט, מיטוואך, 9 אזיגר וועט דער סיים-דעפוטאט
י. גרינבוים
האלטען א פארלעזונג א. ט.
„די פראבלעמען פון היינטיגען ציוניזם".
אינטריס מיט בילעטען אין פרייז פון 1 ביז 3 זלאטים.
פערקויף פון די בילעטען אויפ'ן ארט פון 5 נאכמיטאג אן.

היפאטעקען-געלד
צו בילינע צינזען
אויף בערלינער הייזער
בעזארגט שנעל
Ch. Regenwetter
Berlin S. 14, Stallschreiber № 33
Telefon: Dönhoff 4337.

1929 1929
האנדעלס-פאטענטען
בעזארגט דאס
ביורא „ארגוס" זאכאכדניא 36.

דרוכזאכן
אלערליי

ווערען שנעל, און פראמפט אין דער פינסטער אויספיחרונג און די מאדערנסטע שריפט אויסגעפערטיגט.

קלעפסידרעס
(מאדעס-אנצייגען)
ווערען אין פע-לויף פון 2 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפט איבער דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 86. טעל. 47.

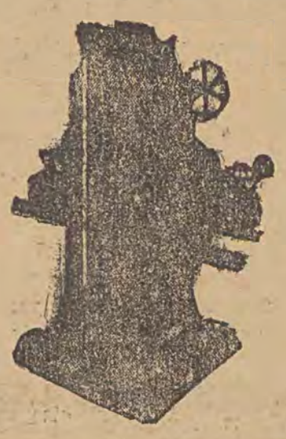

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA"
dawn. G. Blumwe i Syn, Sp. Akc
BYDGOSZCZ-WILCZAK
די עלסטע אין פוילען ספעציאל-מאשינען-פאבריק
ליפערט אלס ספעציאליסטן:
קאמפלעטע איינריכטונגען
פאר האלץ - פעארבייטונג.
כיט ענפרעגען זיך צו הענדען צום פערטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 27-52.

פערלאג ג. סלעזינגר, וואַרשא
נאך וואס דערשינען 3 ביכער וועגען יודישע טעאטער פון זלמן זילבערצווייג
„הינטערן פארהאנג"
207 זייטען.
„טעאטער זכרונות"
107 זייטען.
„וואס דער יוד. אקטיאר דערצעהלט"
72 זייטען.
פרייז פון אלע 3 ביכער 10 גילדען
אין לאדז, צו בעקומען בי בערלינסקי אלט-שטאט 12

פוילישע שפראך
ווערט ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צייט
וואכאדניא 29, וו. 3.

שיין ערשינען
א. אייזענשלאס
משיח בן יוסף
יודיש רחמנות אין יצחק קצב
— פרייז 25 גר. —
צו בעקומען בי אלע צייטונגס-פערקויפער.

עלטסטער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
וואכאדניא 29
טעל. 48-79.

וויכטיג פאר דאמען!
פאר נור 2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף געגצליך ניי. געדענקט די אדרעס:
23 זאוואדזקא 23
אין הויף. 2-טען אינגאנג, לינקס פארטער.
TOL

ערשט ערשינען
אין פערלאג פ. גראבארא, וואַרשא
„אמא" און קינדער"
אמלונג היסטארישע ערצעהלונגען און בעאַרבייטונגען לעגענדעס פון נאהענטען און ווייטערן עבר.
פון חיים לעוויו.
הויפט-פערקויף
קאפעטעריא „ביכער" און „קולטור-ליגע" וואַרשע.

ריו-ביב שיר געק
א. נ. א. אייזענשלאס
פאלודניאווא 11, לינקע אפיצינע 3 שטאקע
די ליי-ביבליאטעק איז טעגיג טעגליך חוץ יונטאג פון 6—9 אזענד, שבת פון 10—1 און 6—9 אזענד.

Zaginęły 8 wyciągi i metryka. 1 wyciąg i metryka na imię Juda Gerszt, 1 wyciąg na imię Bajla Gitla Korn, i 1 wyciąg familijny na imię Pesy Korn. Uczciwy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem do PESY KORN, Aleja 1-go Maja 27. 376

קום פערזענליך

אדער שיק - צו דיין האנדשריפט, אדער די האנדשריפט פון דער פערזאן, וועלכע אינטערעסירט דיך, שרייב דיין נאמען, ביינאמען, דאס יאהר און דעם מאנאט פון דיין געבורט, צי דו ביזט א בחור, א בעווייבטער, אדער אנ'אלמן, די צאהל פערזאנען פון דיין נאהנטער פאמיליע, וועסטו דאן בעקומען א גענויעם אנאליז. די בעצייכענונג פון דיינע מעלות, חסרונות און די בעשטימונג פון דיין גורל. דו וועסט אויך קריגען אנ'ענטפער אויף די אויפריכטיג-געשטעלטע פראגען און אויך א חארעקטע פון דעם בעריהמטען מעדיום מאדמואזעל ווייני—אלץ אומזיסט בלויז אויף צו דעקען די קאסטען פון די אנאנסען, פאסט און קאנ-צעלאריע-אויסגאבען דארפסטו בייליגען 2 זלאטעס (ס'קען זיין אין פאסט-מארקעס). פערזענליך נעמט ער אויף פון 12—7. פראטאקאלען, מיינונגען און דאנק-בריף פון די וויכ-טיגסטע פערזענליכקייטן אין וואַרשע. אדרעס:
Warszawa, Psyc[illegible]afolog Szyller-Szkolnik
Redakcja „Świ[illegible]owowiejska 32 m. 4

א בשורה
פאר אלע ליבהאבער פון יודישע פאלקס-מעשיות.

די פויזענדער לעזער פון בעליבטען פאלקס-שרי-בער אלתר אייזענשלאס געדענקען נאך געוויס זיינע הארציגע ערצעהלונגען פון אלטען יודישען לעבען, מעשיות, פון וועלכע עס זעהן זיך ארויס די גוטע יודישע מידות ווי: רחמנות, רבלונות און יושר. אט די אלע בחינ'טע יודישע פאלקס-מעשיות און לעגענדעס זענען שוין ער-שינען. יעדען מיטוואך ערשיינט א ביכעל פון מן 16 זייטען מיט 3 אדער 4 מעשיות. יעדעס ביכעל קאסט 25 גראשען. אויב איהר ווילט ר עען א אמזיזענדען שבת, קויפט אזא ביכעל. יעדעס ביכעל איז א גאנצע זאך פאר זיך. אויב איהר וועט זאמלען די ביכלעך וועט איהר דער-נך האבען א שעהן גרויס בוך. אינפארמאציעס צו בעקומען בי די יורשים פון א. אייזענשלאס לאדז, פאלודניאווא 11, הויף לינקס דריטער שטאק אין דער ליי-ביבליאטעק. 425

אל תתהלל ביום מחר
כי לא תדע מה ילד יום.
ליינ נישט אפ אויף מארגען
ניר איז דו דארפסט ערלעדיגען מאנדאווע וויכטיגע זאכען גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
פיעטריקאווער 52 זאכאדניא 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אויסטאו אלערליי ביטעס, קלאגעלעך, אבעזופיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, ציווילנע און קארנע פאזיציעס, אדוואלאציעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורושאנג-ראזיפעטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רושאדו און אלע פאליציי-בעשווערען, אקטען אינטערציוויעס, אקטען דא-ראהי נעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבער זעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.
מיט אכטונג:
י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט

לעזט, אבאנירט און אנאנסירט אין
„לאדזער טאגעבלאט",
וועלכע איז די עלטסטע און פערשפרייטסטע טאג-צייטונג

אבאנאמענטס-פריין: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פרעמדקייך און פעל-ניען—20 פרענק, אין אנדערע לענדער—1.25 זלאטי.
אנאנסען-פריין: פאר א מילימעטער-שורה פארן פעקסט 18 גראשען, פרעמדע 24, אין טעקסט 40 גר., פרעמדע 60 גר., גאנצן 12 גר., פרעמדע 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרעמדען מוזען מיר נישט ארבעטען קיין רעבאטן.
Redaktor-wydawca E. Hamburski
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.